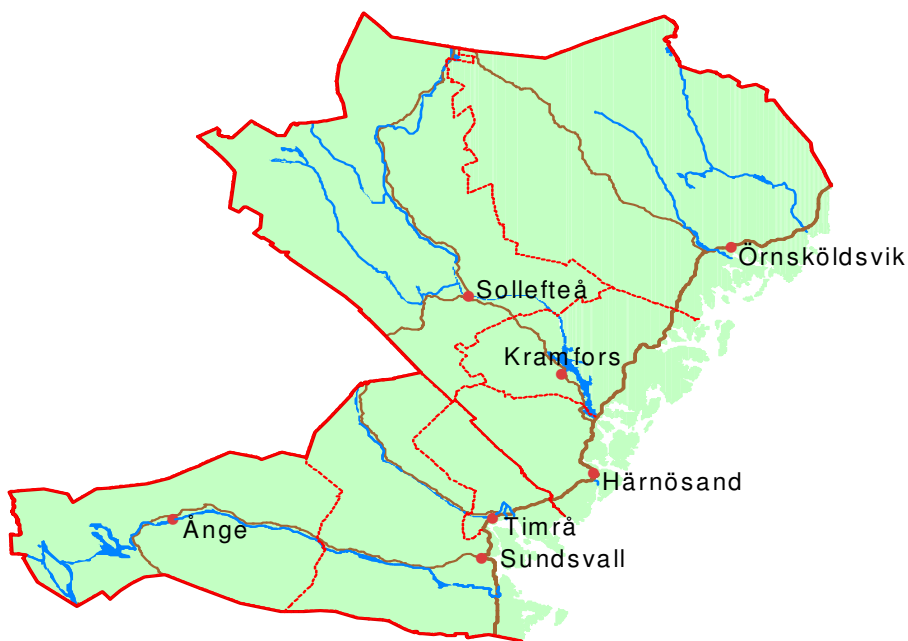

Övning Katrina 2010

Utvärderingsrapport

Regional samverkansövning 25 november, 2010 i
Västernorrlands län

Utgiven av
Länsstyrelsen i Västernorrland
871 86 Härnösand
Telefon 0611-34 90 00
www.lansstyrelsen.se/vasternorrland
Mars 2011

Ansvarig utgivare
Torbjörn Westman, Länsstyrelsen Västernorrland

Redaktör och texter där inget annat anges
Thomas Bengtsson, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Foto där inget annat anges
Thomas Bengtsson, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Diarienummer
455-1395-2010

Förord

Vid en olycka eller i en kris måste berörda myndigheter, kommuner och andra aktörer agera snabbt, effektivt och samordnat. De åtgärder som vidtas bör baseras på en helhetssyn och en delad lägesbild. Samverkan mellan aktörer är avgörande för samhällets förmåga att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner och möta nödvändiga behov. Samverkan är avgörande bl.a. för att hantera den stora mängd beroenden som finns mellan myndigheter, kommuner och andra aktörer för att verksamheterna ska fungera.

Övningar är av central betydelse för arbetet med skydd mot olyckor och krisberedskap. Genom övningar stärks förmågan inom krisberedskapsområdet och skydd mot olyckor. För att öva den grundläggande förmågan inom olika sektorer genomförs sektorsspecifika övningar. Dessa kompletteras med tvärsektoriella samverkansövningar, där aktörer inom flera olika samhällssektorer medverkar. Dessa övningar är nödvändiga för att en tillfredställande samverkansförmåga ska kunna uppnås. Vi hoppas att övning Katrina har bidragit till att öka denna förmåga i vårt län.

Vi anser att övningsverksamheten är så viktig att den måste prioriteras även i framtiden, därför planerar vi att återkommande genomföra övningar med fokus på samverkan. När en övning är genomförd är det också viktigt att ta till vara på erfarenheter och lärdomar som framkommit under övningen, det är vår förhoppning att denna utvärderingsrapport ska vara ett stöd när deltagande aktörer ska vidta åtgärder för att höja sin krisberedskapsförmåga.

Slutligen riktas ett stort tack till alla de personer i övningsledningen, motspelet och utvärderare samt till alla som deltagit i övningen så att den kunde genomföras och att ni delat med er av erfarenheter så att denna rapport har kunnat sammanställas.

Sten-Olov Altin
Länsråd

Förkortningar, benämningar och förklaringar

Förkortningar och benämningar

BIS	Beslut i stort
BS	Beslutsstöd
DC	Driftcentral
DS	Dammtekniskt sakkunnig
DSS	Dammsäkerhetssamordnare
FRG	Frivillig resursgrupp
HKA	Räddningstjänsten Höga Kusten-Ådalen
HKV	Högkvarteret
HR	Händelserapport
IB	Inre befäl (MRF)
KAC	Kommunen alarmeringscentral (Örnsköldsvik)
LKC	Länskommunikationscentral (polisen)
LU	Lokal utvärderare
LUPP	Ledning och uppföljning av räddningsinsatser
LVN	Landstinget i Västernorrland
LÖL	Lokal övningsledare
MRF	Räddningstjänsten Medelpad
MSB	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
MSVAB	MittSverige Vatten AB
OA	Områdesansvarig
RAKEL	Radiokommunikation för effektiv ledning
RCB	Räddningschef i beredskap
RL	Räddningsledare
RT	Räddningstjänsten
SMHI	Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
SOL	Sambands- och ledningsfunktion (MRF)
SR	Sveriges Radio
TC	Taktiskt centrum
TiB	Tjänsteman i beredskap
TL	Tjänstemannaledning
VAKA	Nationell Vattenkatastrofgrupp (Livsmedelsverket)
VB	Vakthavande befäl (Polismyndigheten)

Vhi	Vakthavande Ingenjör
Vhm	Vakthavande maskinist
WIS	Skyddat webbaserat informationssystem
VMA	Viktigt meddelande till allmänheten
VRF	Vattenregleringsföretagen
VT	Vakthavande tjänsteman

Förklaringar¹

Lägesbild

Lägesbild är en sammanställning av uppgifter för att få en bild över vad som har hänt, händer eller kommer att hända.

Lägesuppfattning

Lägesuppfattning är en bedömning av hur det som inträffat påverkar aktörens sammanhang. Lägesuppfattningar bygger således på en lägesbild. Både lägesbild och lägesuppfattning är kopplade till beslutsprocesser och behövs som underlag för att kunna avgöra om agerande krävs på något sätt och i så fall hur.

Samordning

Samordning avser aktivitet som innebär att se till att den verksamhet som bedrivs av olika samhällsorgan genomförs med utgångspunkt i gemensamma planeringsförutsättningar och att själva genomförandet inte präglas av divergerande mål mellan olika samhällsorgan.

Samverkan

Samverkan avser den dialog och samarbete som sker mellan självständiga och sidoordnade samhällsaktörer för att samordnat uppnå gemensamma mål.

¹ Regeringens skrivelse 2009/10:124 Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet

Innehållsförteckning

FÖRORD.....	3
FÖRKORTNINGAR, BENÄMNINGAR OCH FÖRKLARINGAR.....	4
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	6
SAMMANFATTNING	7
1 INLEDNING.....	8
1.1 Bakgrund.....	8
1.2 Syfte	8
1.3 Stödresurs från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	8
1.4 Disposition	8
1.5 Källor och upphovsrätt.....	9
2 PLANERINGSPROCESSEN	10
2.1 Planeringsarbete	10
2.2 Planeringsorganisation	10
2.3 Roller i planeringsprocessen	11
2.4 Dokumentation i planeringsprocessen	12
3 BESKRIVNING AV ÖVNINGEN	13
3.1 Deltagande aktörer	13
3.2 Övningsledningsorganisation	14
3.3 Scenario.....	17
3.4 Medias bevakning av övningen.....	18
3.5 Övningens ekonomi	19
3.6 Utvärderingsseminarium 24 februari	19
4 ÖVNINGENS SYFTE, MÅL OCH METOD.....	20
4.1 Övergripande syfte	20
4.2 Målformulering	20
4.3 Övergripande mål.....	21
4.4 Utvärderingsmetod.....	21
4.5 Bedömningar och utvärdering.....	21
5 UTVÄRDERING.....	22
5.1 Förberedelser.....	22
5.2 Genomförande.....	24
5.3 Utvärdering	24
5.4 Övningens övergripande mål	25
5.5 Utvärdering av aktörernas delmål	26
5.6 Tematisk utvärdering	72

Sammanfattning

Som ett led i öka länets samlade krishanteringsförmåga planerade och genomförde Länsstyrelsen Västernorrland en regional samverkansövning den 25 november 2010. Under övningsdagen var ett 100-tal funktionärer aktiva i olika roller för att se till att över 400 personer fick en bra och realistisk övning. Dessutom fanns ett 20-tal utvärderare placerade hos några aktörer.

Det övergripande syftet med övningen var att ge aktörerna tillfälle att öva och utveckla förmågan till samordning och samverkan vid allvarliga² händelser, särskilt privat-offentligt samverkan, utvärdera egna ledningsprinciper och eget stabsarbete, utvärdera eget handlande utifrån gällande lagstiftning i förhållande till andra aktörer och deras lagstiftning, belysa rollfördelning och samverkan, öva och utveckla förmågan till samordning av information till allmänhet och media samt öva och utveckla förmågan att skapa en gemensam lägesbild.

Det övergripande målet för övningen var att deltagande aktörer skulle ha en

1. *God förmåga* att samordna informationen till allmänhet och media.
2. *Grundläggande förmåga* att skapa en gemensam lägesbild.
3. *God förmåga* att genom samverkan samordna insatser vid allvarliga händelser och stora olyckor.

Det första målet bedöms inte då den regionala samordning av information inte sattes riktigt på prov då stor del av informationssamordningen hanterades på kommunnivå. Länsstyrelsen bör ta fram en länsgemensam informationsstrategi. Det andra målet bedöms vara uppfyllt men även här bör länsstyrelsen ta fram en gemensam mall för lägesrapportering på lokal och regional nivå. Eftersom samverkan aldrig riktigt sattes på prov bedöms länet enbart ha en grundläggande förmåga varvid det tredje målet inte är uppnått.

² Regeringen har i skrivelsen 2009/10:124 valt att använda begreppet *allvarlig händelse*, med samma innebörd som *extraordinär händelse*, för de aktörer som inte omfattas av lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extra ordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Som ett led i öka länets samlade krishanteringsförmåga planerade och genomförde Länsstyrelsen Västernorrland en regional samverkansövning den 25 november 2010. Utgångspunkter för övningsplaneringen var att:

- Länsstyrelsen ska enligt 54 § Länsstyrelseinstruktionen (2007:825) vara sammanhållande inom sitt geografiska område avseende krisberedskap och bland annat stödja de aktörer som är ansvariga för krisberedskapen i länet avseende övning.
- Stöd erhöles från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) i form av resurspersonen Thomas Bengtsson, MSB Sandö.³ Arbetstid upp till 200 timmar bekostades av MSB.
- Övningen skulle ha en lärande och utbildande ansats.
- Övningen byggde på att deltagande aktörer bidrog med personella resurser i planeringsarbetet.
- Övningsbestämmelser version 1 och 2 gavs ut för att beskriva planeringsprocessen. Övningsbestämmelser slutversion gavs ut i syfte att beskriva genomförandefasen av övningen.

1.2 Syfte

Huvudsyftet med denna rapport är naturligtvis att beskriva och utvärdera regional samverkansövning Katrina. Förutom detta ska rapporten även utgöra ett underlag för att fortsätta arbetet med utveckling av krishanteringsförmågan i Västernorrlands län. Vidare ska innehållet kunna användas som ett stöd vid andra läns planering av regionala samverkansövningar.

1.3 Stödresurs från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

I samband med regionala samverkansövningar har länsstyrelsen möjlighet att erhålla personellt stöd från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Inom MSB administreras stödet av övningsenheten vid avdelningen för utbildning, övning och beredskap (UB-ÖVN). Stödet har bestått av resurspersonen Thomas Bengtsson, MSB Sandö som bistått med planering och utvärdering av övningen. Arbetstid har bekostats av MSB.

1.4 Disposition

Efter utvärderingsrapportens inledning (kapitel 1) följer en beskrivning av planeringsprocessen (kapitel 2) respektive övningens format (kapitel 3). Dessa kapitel är ren deskriptiva och innehåller inte någon utvärdering. En beskrivning av övningens övergripande mål och syfte samt utvärderingsmetod följer därpå (kapitel 4) Rapportens

³ Skrivelse 2010-02-04 MSB dnr 2010-1054

tyngdpunkt ligger på utvärderingen (kapitel 5). Utvärderingen är indelad i förberedelser, genomförande, övergripande mål samt aktörernas delmål. Rapporten avslutas med tematisk utvärdering.

1.5 Källor och upphovsrätt

För all text, där annat inte anges, ansvarar författaren Thomas Bengtsson. Utvärderingen av aktörernas delmål är skrivna av lokala utvärderare. Samtliga aktörer har beretts möjlighet att lämna synpunkter på formuleringar innan den slutliga rapporten har fastställts av länsstyrelsen.

Upphovsrätten till rapporten förutom fotografier innehas av Länsstyrelsen i Västernorrland län. Rapporten får gärna kopieras eller citeras under förutsättning att källan anges. Samtliga bilder, där inget annat anges, är fotograferade av Thomas Bengtsson.

Rapporten gick på remiss i februari 2011 med 3 veckors remisstid. Av tabell 1 framgår utfallet av remissen.

Kategori	Antal remissinstanser	Antal inkomna svar
Lokala övningsledare för deltagande aktörer	21	5
Lokala utvärderare	20	3
Övningsledningspersonal	4	1
Övriga	1	1
Summa	46	10

Tabell 1, Resultatet av rapportens remissvar

2 Planeringsprocessen

2.1 Planeringsarbete

Det faktiska planeringsarbetet inleddes den 5 mars med att övningsansvarig, övningsledaren och resurspersonen träffades på Länsstyrelsen i Härnösand för att diskutera övningen, förbereda startmötet samt ta fram ett förslag till första versionen av Övningsbestämmelser. Samma dag hölls ett startmöte på Länsstyrelsen med ett stort deltagarantal från huvuddelen av aktörerna. Syftet med mötet var att informera aktörerna om övningens upplägg och skapa ett intresse för att delta. Veckan efter startmötet kom Övningsbestämmelser version 1 som ytterliggare ett underlag för aktörernas interna förankringsprocess. I samband med mötet ställdes och så ett antal frågor som skulle besvaras för det första referensgruppsmötet. Dessa frågor var:

- Bekräfta deltagande i övningen och om man deltar som övad organisation eller enbart i motspelet.
- Vilka delar hos aktören ska delta i övningen?
- Vilken person blir lokal övningsledare (LÖL) för aktören?
- Vilka övriga personella resurser kan aktören ställa upp med i planeringsarbetet? Ange även vilken planeringsgrupp dessa kan ingå i.
- Vilka syften och delmål ska aktören ha
- Avser aktören utvärdera egna delmål med hjälp av en lokal utvärderare?

I den fortsatta planeringsprocessen har fyra referensgruppsmöten hållits lokaliserade till Sollefteå, Sundsvall, Örnsköldsvik och slutligen Härnösand. Utöver detta har scenariogruppen träffats vid två tillfällen på Länsstyrelsen i Härnösand. Dessutom har aktörerna träffats ett oräknat antal gånger i olika konstellationer för att detaljplanera olika moment och inspel.

2.2 Planeringsorganisation

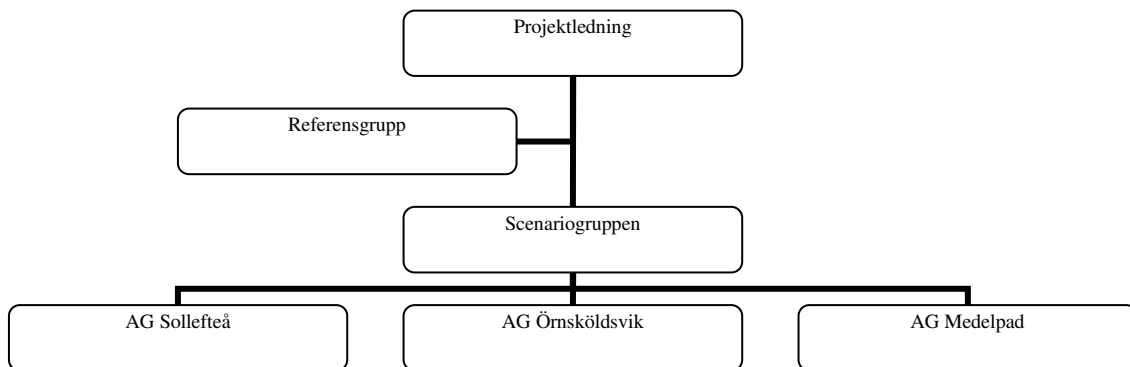
Planeringen genomfördes i en projektorganisation, enligt figur 1, med följande beståndsdelar.

Projektledning bestod i praktiken av Torbjörn Westman och Thomas Bengtsson.

Referensgruppen bestod av hela planeringsorganisationen det vill säga projektledningen och samtliga lokala övningsledare tillsammans med några resurspersoner.

Scenariogruppen bestod av företrädare från de olika kommunala arbetsgrupperna.

AG kommun bestod främst av företrädare för olika delar i respektive kommunala förvaltningar och bolag. Även andra aktörer har ingått i de olika grupperna till exempel Vattenfall, E.ON och Statkraft.

Figur 1, Skiss över planeringsorganisationen

2.3 Roller i planeringsprocessen

Hos varje aktör skulle det finnas en lokal övningsledare (LÖL). Dennes uppgift var att representera sin aktör och tillvarata dennes intresse i planeringsarbetet. LÖL skulle även svara för att förbereda aktören inför övningen genom egna utbildnings- och övningsmoment. Under genomförandedelen var det önskvärt att LÖL inte var övad utan tillhörde övningsledningen, vilket var fallet hos samtliga aktörer.

De personer som i huvudsak varit delaktiga i planeringsprocessen återges nedan. Observera att det finns personer som inte är omnämnda men som på olika sätt deltagit i varierande omfattning.

<i>Övningsansvarig:</i>	Håkan Söderholm, Länsstyrelsen
<i>Övningsledare:</i>	Torbjörn Westman, Länsstyrelsen
<i>Resursperson:</i>	Thomas Bengtsson, MSB
<i>Motspelsledare:</i>	Curt Byström, Räddningstjänsten Ö-vik
<i>Lokala övningsledare:</i>	Anders Simonsson, E.ON
	Anders Sjödin, Statkraft
	Arne Berggren, Domsjö fabriksområde
	Christer Johansson, Polismyndigheten
	Erik Hedlund, Sundsvall, Timrå och Ånge kommun samt räddningstjänsten Medelpad
	Fredrik Lundsten, SOS Alarm
	Gunnar Forsström, Vattenfall
	Jan Edblad, Örnköldsviks kommun
	Johanna Hillgren, Länsstyrelsen
	Mats Jonsson, LVN
	Peter Kalla, Vattenregleringsföretagen
	Ronald Forsberg, Försvarmakten

Ulf Kårén, Räddningstjänsten Höga Kusten-Ådalen
 Ulla Ullstein, Sollefteå kommun

Resurspersoner: Sofie Absér, MRF
 Pernilla Lilliesköld, Räddningstjänsten Höga Kusten-Ådalen
 Mats Bergmark, MittSverige vatten AB
 Mikael Schéele, MRF
 Andreas Isaksson, Örnsköldsvik

2.4 Dokumentation i planeringsprocessen

Dokumentation som tagits fram i planerings- och utvärderingsprocessen framgår av tabell 2. Samtliga dokument är per definition upprättade av länsstyrelsen, oavsett författare. Remissen av utvärderingsrapporten gavs dock ut av MSB.

Dokument	Bilagor	Utkom
Inbjudan till övningen	-	vecka 006
Övningsbestämmelser version 1	-	vecka 011
Övningsbestämmelser version 2	-	vecka 025
Övningsbestämmelser slutversion	Bilaga 1 Genomgång inför övningen Bilaga 2 Övningssambandskatalog (gavs ut vecka 47)	vecka 043
Utvärderingsbestämmelser	Bilaga 1 MSB:s enkät för deltagare vid övningsdagen 25 november Bilaga 2 Protokoll från allmänheten Bilaga 3 Händelseprotokoll Bilaga 4:1-14 Utvärderingsprotokoll för aktörer	vecka 045
Övningsledningsbestämmelser	Bilaga 1 Scenario Bilaga 2 Inspelslista (gavs ut vecka 47) Bilaga 3 Övningsledningssambandskatalog (gavs ut vecka 47)	vecka 045
Övningssambandskatalog	(remiss v 045)	vecka 047
Inbjudan till utvärderingsdag	-	vecka 103
Remiss på utvärderingsrapport	-	vecka 108
Utvärderingsrapport	-	vecka 111

Tabell 2, Översikt av övningsdokumentation

3 Beskrivning av övningen

3.1 Deltagande aktörer

Ett stort antal aktörer bjöds in att delta i övningen. De som slutligen valde att delta i övningen framgår av tabell 3.

Aktör	Funktion	Bedömt antal övade
Domsjö Fabriksområde	Domsjö Fabriker AB Akzo SEKAB Övik Energi AB	7 personer
E.ON Vattenkraft	Krisledningsgrupp CMT	10 personer
Länsstyrelsen Västernorrland	TiB och krisledningsorganisationen	25 personer
Mitt Sverigevatten AB	Krisledning	12 personer
Polismyndigheten i Västernorrlands län	VB LKC Reducerad ledningsstab Informationsenheten	5 personer
Räddningstjänsten HKA	Räddningschefens stab	10 personer
Räddningstjänsten Medelpad	Räddningschefens stab	30 personer
Räddningstjänsten Örnsköldsvik	Räddningschefens stab	9 personer
SOS Alarm Sundsvall	Operatörer	3 personer
Sollefteå kommun	Krisledningsstab med stödfunktioner inkl upplysningscentral Krisledningsnämnd Förvaltningar POSOM ledningsgrupp Gemensam tjänstemannaledningen	50 personer
Sundsvalls kommun	Förvaltningar Sundsvall Energi Sundsvall Elnät	150 personer
Sveriges Radio Västernorrland	Reportrar och teknisk personal för webradioproduktion	3 personer
Timrå kommun	Tjänstemannaledningen Förvaltningar	38 personer
Vattenfall vattenkraft	Operativ krisledning	10 personer
Vattenregleringsföretagen	Krisledning	5 personer
Ånge kommun	Tjänstemannaledningen med stabsorganisation Förvaltningar	17 personer
Örnsköldsvik kommun	Krisledningsfunktion med stabsorganisation Informationsfunktionen med upplysningscentral POSOM:s ledningsorganisation Förvaltningar MIVA:s ledningsfunktion för vatten, avlopp och renhållning	42 personer
		426 personer

Tabell 3, Förteckning över deltagande aktörer

3.2 Övningsledningsorganisation

För att driva en regional samverkansövning krävs en omfattande övningsledningsorganisation. Under övningsdagen var ett 100-tal funktionärer aktiva i olika roller för att se till att över 400 personer fick en bra och realistisk övning. Dessutom fanns ett antal utvärderare placerade hos några aktörer.

3.2.1 Övningsledning

Övningsledningen bestod under övningsdagen av följande personer. Observera att vissa lokala övningsledare dessutom var utvärderare varför de endast redovisas under den rubriken.

<i>Övningsansvarig:</i>	Håkan Söderholm, Länsstyrelsen
<i>Övningsledare:</i>	Torbjörn Westman, Länsstyrelsen
<i>Utvärderingsledare:</i>	Thomas Bengtsson, MSB
<i>Motspelsledare:</i>	Curt Byström, Räddningstjänsten Örnsköldsvik
<i>Spelledare allmänhet:</i>	Jörgen Sparf, Mittuniversitetet
<i>Lokala övningsledare:</i>	Anders Simonsson, E.ON
	Arne Berggren, Domsjöfabrikerna
	Erik Hedlund, MRF
	Gunnar Forsström, Vattenfall
	Jan Edblad, Örnsköldsviks kommun
	Jens Grelsson, Ånge kommun
	Mats Bergmark, Sundsvalls kommun
	Mona Backlund, Timrå kommun
	Pernilla Lilliesköld, Sollefteå kommun
	Peter Calla, VRF
	Ulf Kårén, HKA
	Ulla Ullstein, Sollefteå kommun

3.2.2 Lokala utvärderare

Varje aktör hade möjlighet att anlita lokala utvärderare för att bedöma delmålens uppfyllnad. En idealisk utvärderare är en person som har goda sakkunskaper över den verksamhet som ska utvärderas, men tillhör en annan organisation. De lokala utvärderare som arbetade under övningen var

<i>Domsjö fabriksområde</i>	Christer Larsson, Domsjöfabriken AB
<i>E.ON</i>	Morgan Henningsson, Secredo
<i>Länsstyrelsen i Västernorrland</i>	Torleif Michel, Länsstyrelsen Gävleborg
<i>MSVAB</i>	Maria Roos, MSVAB
<i>Polismyndigheten</i>	Leif Nilsson, Polismyndigheten Västernorrland

Räddningstjänsten HKA	Thomas Åslin, MRF
Räddningstjänsten Medelpad	Mats Granat, HKA
Sollefteå kommun	Per-Erik Hörner, HKA
SOS Alarm	Johanna Isaksson, SOS Gävle
Sundsvall Elnät	Göran Hamlund, Sundsvall Elnät
Sundsvall Energi	Peter Wiklund, Sundsvall Energi
Sundsvalls kommun (KL)	Ulla Näsman, Sundsvalls kommun
Sundsvalls kommun (Miljö)	Thomas Östergren, Sundsvalls kommun
Sundsvalls kommun (SBK)	Jan Hellman, Sundsvalls kommun
Sundsvalls kommun (SoS)	Leif Yngvesson, Sundsvalls kommun
Sundsvalls kommun (SoT)	Gunnar Åberg, Sundsvalls kommun
Timrå kommun	Sofie Absér, MRF
Vattenfall	Joakim Evertsson, Vattenfall
Ånge kommun	Anja Eriksson
Ö-viks kommun	Peter Holmqvist
Ö-viks kommun	Frida Bylin

3.2.3 Motspelet

Motspelsorganisationen bestod av två delar. På MSB Sandö satt ett fyrtiotal personer under ledning av Curt Byström och gestaltade de aktörer eller funktioner som inte deltog i övningen. På Mittuniversitet i Östersund satt ett femtontal studenter tillhörande Risk- och krishanteringsprogrammet under ledning av Jörgen Sparf och gestaltade allmänheten.

Funktionen "övriga världen" arbetade i Glasbruket och Smedjan på MSB Sandö. Möbleringen, som framgår av figur 2, var gjord så att varje aktör hade en egen arbetsyta tillsammans med liknande aktörer. Därefter fanns ett antal "arenor" där specifika moment eller händelser kunde plottas upp och där de ingående aktörerna kunde utveckla och driva inspelen.

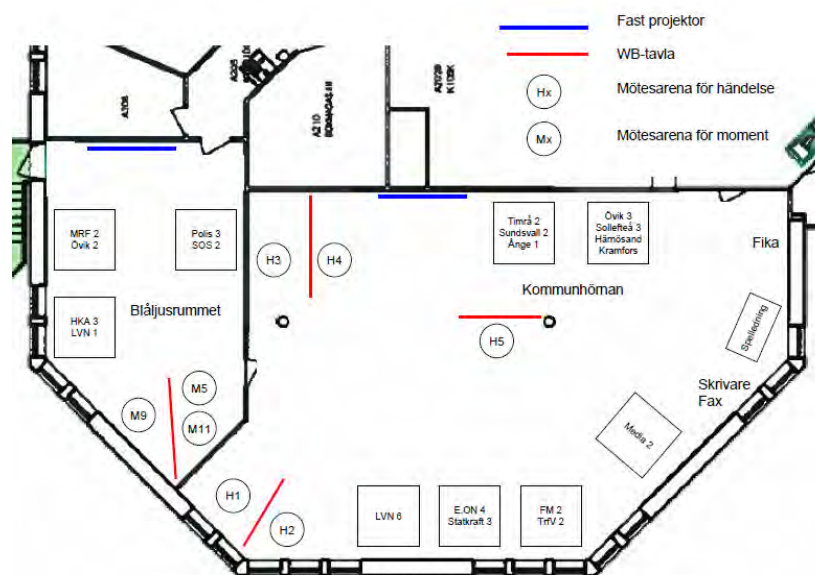

Bild 1, Skiss över motspelets möblering

Motspelsorganisationen bestod av två delar. På MSB Sandö satt ett fyrtiotal personer under ledning av Curt Byström och gestaltade de aktörer eller funktioner som inte deltog i övningen. På Mittuniversitet i Östersund satt ett femtontal studenter tillhörande Risk- och krishanteringsprogrammet under ledning av Jörgen Sparf och gestaltade allmänheten.

Personalen som arbetade i övriga världen kom från aktörerna som deltog i övningen. Förutom de som befann sig fysiskt på Sandö fanns även företrädare för Telia Sonera, SMHI och VAKA tillgängliga på telefon.

Namn	Tillhörighet
Curt Byström, Spelledare	Räddningstjänsten Örnsköldsvik
Hans Person	E.ON Elnät
Bengt Granbom,	E.ON ES
Kent Hammarström	E.ON Vattenkraft
Tomas Salomonsson	E.ON Vattenkraft
Agne Johansson	Försvarsmakten
Ronald Forsberg	Försvarsmakten
Jan Norlén	HKA
Lars Samuelsson	HKA
Per-Anders Dahlund	HKA
Ann-Louise Wickholm	LVN
Britt-Marie Kassman	LVN
Marlene Gode	LVN
Mats Jonsson	LVN
Per Viklund	LVN
Erik Löfgren	Media
Lennart Helsing	Media
Folke Nyström	Mitt Sverigevatten AB
Eric Cardell	MRF
Glenn Johansson	MRF
Mikael Scheele	MRF
Christer Johansson	Polisen
Tomas Vallgren	Polisen
Samuel Pettersson	Räddningstjänsten Övik
Ulrik Lindström	Räddningstjänsten Ö-vik
Carina Modén	Sollefteå kommun, Barn- och skolförvaltningen
Urban Henriksson	Sollefteå kommun, Samhällsbyggnadsförvaltningen
Jerry Mähler	Sollefteå kommun, Vård och äldreförvaltningen
Lotta Fernström	SOS Alarm
Cecilia Björnfot	SOS Alarm
Anders Sjödin	Statkraft
Annika Öberg	Statkraft
Monica Engman	Statkraft
Håkan Berglund	Sundsvalls kommun
Lars Backlund	Timrå kommun

Namn	Tillhörighet
David Nordberg	Trafikverket (järnväg) samt tågoperatörer
Thomas Lundin-Larsson	Trafikverket (väg)
Peter Rehnman	Trafikverket (väg)
Björn Brodin	Ö-viks kommun
Bo Wiberg	Ö-viks kommun
Lennart Ölund	Ö-viks kommun

3.3 Scenario

I en simulering med motspel spelar scenariot en viktig roll och kräver ett omfattande arbete. Under denna övning byggdes scenariot upp på samma sätt som görs i spelstödssystemet Exonaut med ordningen händelse, moment och inspel. Då scenariot inte utgörs av en olycka som inträffar plötsligt utan har ett långsammare uppbyggnadsskede användes hydrologisk och meteorologisk information för att aktörerna under en längre tid skulle börja förbereda sig för övningen.

3.3.1 Händelser och moment

Inledningsvis bestämdes att övningens huvudhändelser skulle vara samma som de större vattendrag som går genom länet vilket resulterade i fem stycken. Därefter fick aktörerna själva bestämma vad som skulle hända i dessa vattendrag. Utifrån aktörernas önskemål fördelades dessa på 16 moment (se tabell 4) och en momentbeskrivning skrevs i samverkan mellan inblandade aktörer och fastställdes. Slutligen fick aktörerna använda momentbeskrivningarna som en yttre ram för att kunna skriva inspel⁴. Totalt skrevs 225 tidsatta inspel.

Händelse	Moment	Innehåll	Nummer
	Angsjön	Risk för dammbrott	1
Örnsköldsvik Moälven	Domsjöfabriksområde	Problem med sluss. Igensatt färskvattenintag	2
	Moälven	Översvämmade hus, vägar och järnväg. Störningar i el, tele och vattenförsörjning	3
	Ras i Ramsele	Äldreboende i riskzon	4
	Maskinhaveri i Ramsele kraftstation	Skadad medarbetare, oljeutsläpp	5
	Ras i Remslenipan	Ras vid Nipanskolan. Avbrott på färskvattenledning. Avbrott på L123	6
Sollefteå Ångermanälven med biflöden	Rasrisk i Näsåker	Skola i riskzon, väg till kraftverk	7
	Höga flöden	Avskuren väg vid Holme och Sörtannflo. Höga flöden på Risön. Sprickbildning i trängschaktet samt nya bron	8
	Fartygsbrand	Fartygsbrand i Härnösands hamn. Påbörjades efter midnatt. Ligger som ett brus för HKA.	9

⁴ Med inspel menas en kommunikation som går från motspelet till en övad aktör.

Händelse	Moment	Innehåll	Nummer
	Ras i Bergeforsen	Problem i kraftverk	10
Timrå/Indalsälven	Bölesjön	Avstängd E4 pga. tankbilsolycka	11
	Vattenförsörjning Söråker	Avbrott på huvudledning, pga. skred	12
Sundsvall Selångersån	Elavbrott Sundsvall	Ställverk svämmas över	13
	Höga flöden	Översvämmade hus, vägar och järnväg. Störningar i el, tele och vattenförsörjning	14
Sundsvall Ånge Ljungan/Gimån	Leringsforsen	Risk för dammhaveri	15
	Höga flöden	Översvämmade hus, vägar och järnväg. Störningar i el, tele och vattenförsörjning	16

Tabell 4, Övningens huvudhändelser med tillhörande moment och dess innehåll

3.3.2 Vädersituationen

SMHI tog fram den hydrologiska och meteorologiska information som användes under övningen. Uppbyggnaden framgår av tabell 5.

Vecka	Datum	Typ av information
45	Måndag 8/11	Hydrologisk lägesbeskrivning
46	Tisdag 16/11	Vädervarning klass 1 höga flöden
		Väderprognos klockan 0700
		Vädervarning klass 1 nederbörd Vädervarning klass 2 höga flöden
47	Onsdag 24/11	Väderprognos klockan 0700
		Vädervarning klass 3 höga flöden Vädervarning klass 2 nederbörd
		Väderprognos klockan 0700
	Torsdag 25/11	Väderprognos klockan 1200 Vädervarning klass 3 höga flöden

Tabell 5, Övningens väderuppbyggnad

3.4 Medias bevakning av övningen

Medias bevakning av övningen blev inte så omfattande. Länsstyrelsen skickade ut ett pressmeddelande den 24 november och informerade om övningen samt inbjöd även media till att besöka övningen. Eftersom Sveriges radio Västernorrland sände webbradio under övningen hade de en reporter i motspelet på Sandö som intervjuade motspelsledaren Curt Byström. Detta inslag sändes även på den ”skarpa” radio samt blev en notis på deras hemsida.

Allehandas redaktion i Kramfors skickade en reporter till motspelet på Sandö där bland annat Curt Byström intervjuades. Besöket resulterade i en halvsida i tidningen den 26/11 med rubriken ”Stillsam dramatik kring borden”. Artikeln illustrerades med två bilder på motspelare i arbete.

Örnsköldsviks Allehanda skickade en reporter och en fotograf till både kommunhuset och räddningstjänsten i Ö-vik. Två övningsdeltagare och två lokala övningsledare intervjuades. Besöken resulterade i en helsida i tidningen den 26/11 med rubriken ”Katastrofen är här – på låtsas”. Artikeln illustrerades med två bilder ledningspersonal i arbete och en bild från motspelet på Sandö.

Någon respons från media i Medelpad eller lokal-tv har inte noterats.

3.5 Övningens ekonomi

En regional samverkansövning kostar både ekonomiska och personella resurser. I tabell 6 har en bedömning gjorts över övningens resursåtgång. Tabellen ska enbart spegla huvudaktörernas kostnader och tidsåtgång som är kopplade till gemensamma aktiviteter. Aktörernas kostnader för att *egna förebereelser* inför övningen samt *deltagandet* i övningen redovisas inte.

Aktivitet	Tidsomfattning	Kostnader
Planering och utvärdering		
- 1 startmöte, 4 referensgruppsmöte, 2 scenariogruppsmöte		
- Transporter	780 timmar	26 000 kronor
- Mat och fika		
- SMHI		
Övningsdagen 25 november		
- Motspel MSB Sandö		
- Allmänheten Östersund	800 timmar	25 500 kronor
- Transporter		
- Mat och fika		
Utvärderingsseminarium 24 februari	20 timmar	3 300 kronor
Summa	1 600 timmar	54 900 kronor

Tabell 6, Övningens ekonomi och tidsåtgång

Om man därefter omsätter tidsomfattningen genom schablonen 500 kronor i timmen får man fram en kostnad på 800 000 kronor. En uppskattning av antalet övningsdeltagare (426 stycken) multiplicerat med 8 timmar ger en bild av kostnaden för genomförandet hos aktörerna. Även i detta fall kan schablonen 500 kronor i timmen användas. Den totala kostnaden för hela övningen kan då uppskattas till cirka 2 500 000 kronor.

3.6 Utvärderingsseminarium 24 februari

Den 24 februari anordnade Länsstyrelsen ett utvärderingsseminarium på Härnösands teaters lilla scen. Cirka 45 personer hade hörsammat inbjudan och representation fanns från samtliga aktörer utom två. Programmet följde utvärderingsrapportens disposition samt en gruppdiskussion kring övningens övergripande mål.

4 Övningens syfte, mål och metod

4.1 Övergripande syfte

Det övergripande syftet med övningen var att ge aktörerna tillfälle att:

- öva och utveckla förmågan till samordning och samverkan vid allvarliga⁵ händelser, särskilt privat-offentligt samverkan,
- utvärdera egna ledningsprinciper och eget stabsarbete,
- utvärdera eget handlande utifrån gällande lagstiftning i förhållande till andra aktörer och deras lagstiftning,
- belysa rollfördelning och samverkan,
- öva och utveckla förmågan till samordning av information till allmänhet och media samt
- öva och utveckla förmågan att skapa en gemensam lägesbild.

4.2 Målformulering

För att underlätta övningsdeltagarnas målformulering och den efterföljande utvärderingen användes en gemensam struktur för målformuleringen, en så kallad taxonomi. Vid målformulering används de tre nivåerna *grundläggande*, *god* och *mycket god*. Vid utvärderingen tillkommer en *bristande* nivå, för grundläggande mål som inte är uppfyllda.

Individnivå		Organisationsnivå
Teoretiska kunskaper	Praktisk färdighet	Förmåga
Mycket goda kunskaper	Mycket god färdighet	Mycket god förmåga
Goda kunskaper	God färdighet	God förmåga
Grundläggande kunskaper	Grundläggande färdighet	Grundläggande förmåga
-----	-----	-----
Bristande kunskaper	Bristande färdighet	Bristande förmåga

Tabell 7, Övningens taxonomi

⁵ Regeringen har i skrivelsen 2009/10:124 valt att använda begreppet *allvarlig händelse*, med samma innebörd som *extraordinär händelse*, för de aktörer som inte omfattas av lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extra ordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

4.3 Övergripande mål

Det övergripande målet för övningen var att deltagande aktörer skulle ha en

- *god förmåga* att samordna informationen till allmänhet och media,
- *grundläggande förmåga* att skapa en gemensam lägesbild samt
- *god förmåga* att genom samverkan samordna insatser vid allvarliga händelser och stora olyckor.

4.4 Utvärderingsmetod

Följande indata har använts för att få en rättvis utvärdering av övningen.

- Enkät för övningsdeltagare
- Enkät för motspelet
- Utvärderingsprotokoll från lokala utvärderare
- Dokumentation från övningen i form av dagböcker och loggar
- Utvärderingsseminarium den 24 februari 2011

Samtliga personer som deltog i övningen fick möjlighet att fylla i en utvärderingsenkät som delades ut av lokala utvärderare eller lokala övningsledare. Frågorna handlade dels om övningens format och dels om egna förberedelser inför övningen. Svar har inkommit från 239 personer vilket innebär en svarsfrekvens på 56 procent.

Enkäten för motspelet delades ut direkt efter avslutad övning. Frågorna handlade i huvudsak om arbetet, samverkan och stödfunktioner för motspelet. Svar har inkommit från 32 personer vilket innebär en svarsfrekvens på 78 procent.

4.5 Bedömningar och utvärdering

Texterna i utvärderingskapitlet är skrivna av olika personer där rapportens författare har fungerat som redaktör och i huvudsak enbart gjort språkliga justeringar. Följande personer svarar för respektive del. Om inget annat anges svarar författaren för texten

Förberedelse, författaren baserat på enkät

Genomförande, författaren baserat på intervjuer och enkät.

Övningens övergripande mål, länsstyrelsen baserat på diskussioner och grupparbete vid utvärderingsseminariet.

Aktörerna delmål. Utvärderingen av aktörerna måluppfyllnad grundar sig på texter från lokala utvärderare.

Tematisk utvärdering, författaren baserat på protokoll och dagböcker och enkäter.

5 Utvärdering

5.1 Förberedelser

Planeringsprocessen har i stort följt den tidslinjal som används i MSB:s metodstöd⁶ för regionala samverkansövningar. Övning Katrina utgår därför en bekräftelse på metodstödet funktionalitet i den delen. Delaktigheten från aktörerna har varit god både vad gäller deltagande i möten och leverans av information. Aktörerna har också lagt ner ett stort arbete på att i samverkan skriva momentbeskrivningar och egna inspel. Detta har också medfört att realismen i inspelen varit väldigt högt.

5.1.1 Samverkansaktiviteter i planeringen

Själva planeringsprocessen innebär ett antal samverkansaktiviteter mellan olika aktörer. Ett gott exempel som ägde rum i denna planeringsprocess förtjänat därför att nämnas.

En vårdag åkte fem personer från Statkraft, Örnsköldsviks kommun samt räddningstjänsten i Örnsköldsvik bil längs med Moälvens båda sidor från Domsjöfabrikerna upp till Angsjön. Syftet med resan var att bilda sig en uppfattning om Moälven och dess miljöer med möjliga översvämningssområde, väg- och järnvägsbroar, kraftverk samt dammar som kunde beröras av övningens scenario. Resan gav dessutom en bra kunskapsinhämtning för att kunna skriva scenariot med momentbeskrivningar och tillhörande inspel för övningen. Resenärerna var också överrens om att resan var ett bra kvitto på samverkan mellan kommunen och Statkraft.

5.1.2 Tillfälliga e-postadresser

En särskild e-postadress hade skapats (ovning_motspelet@home.se) för att kunna ta emot eventuella åtgärder som aktörerna vidtog innan övningsstart, med anledning av vädervarningarna. Förväntningen om antalet inkomna mail var inte stort men resulterade i över 200 mail. Detta var svårhanterbart ur ett utvärderingsperspektiv då samtliga mail gått igenom för att inte missa någon väsentlig information. Innehållet i dessa mail borde också ha sammanställts före övningsstart då det utgjorde den lägesbild som rådde i länet baserat på aktörerna vidtagna åtgärder. Det kan inte uteslutas att motspelet och aktörerna hade olika lägesbilder.

Den bidrog också till att vissa aktörer skickat in åtgärder, där andra aktörer, om de vetat om dessa åtgärder, skulle ha agerat utifrån detta. En svaghet var alltså att inte alla hade kännedom om vad som skickades in i förväg. Kort sagt – olika aktörer började öva olika mycket i förväg

En tänkbar lösning är att aktörerna fått fylla i en mall vid tre tillfällena med samma frågor. Mallen kunde därefter på ett enklare sätt sammanställas till en lägesbild och sedan delges både aktörerna och motspelet. Exempel på frågor kan vara; vilka åtgärder har ni vidtagit, vilka samverkansaktiviteter har ni genomfört och vad planerar ni att genomföra det närmsta dygnet.

⁶ Regional samverkansövning –RÖ. Metoder och verktyg för planeringsprocessen. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, under utgivning 2011.

5.1.3 Dokumentation

Inläsningen av övningsdokumentationen är ytterliggare en del av aktörernas förberedelser inför övningen. Under denna övning fanns det två dokument som om möjligt skulle läsas av all personal innan övningen och det var Övningsbestämmelser version 3 och Utvärderingsbestämmelser. 85 procent uppger att de tagit del av Övningsbestämmelser medan Utvärderingsbestämmelser lästes av 58 procent.

Processen för att färdigställa övnings sambandskatalogen tog cirka 3 veckor. Inledningsvis samlade en person in alla kontaktuppgifter. Lokala övningsledare uppmanades att skicka in uppgifter före ett angivet datum. De aktörer som inte skickade in uppgifter påmindes. Ett första utkast färdigställdes och skickades ut på remiss till aktörerna som fick ange om deras uppgifter var korrekta, tillräckliga eller om något skulle tas bort. Remisstiden var slut 1 vecka före övningens genomförande. Sista veckan ägnades till att provringa anknytningar men framförallt kontrollera tillfälliga e-postadresser och krishemsidor. Erfarenheten visar att aktörer kommer på ändringar in i det sista varför den slutliga listan, i PDF-format, skickades ut dagen innan. Med denna arbetsmetodik utgavs en remissversion till lokala övningsledare och en slutlig version till de övade som var så korrekt som det gick. Trots detta gedigna arbete upptäckas felaktigheter sedan övningen dragit igång, men detta fick då hanteras inom ramen för övningen.

Förvirring rådde över huruvida andra kontakter än via sambandskatalogen fick tas. Av dem som uppfattat de telefonnummer och e-postadresser som fanns i sambandskatalogen som enda kommunikationsväg upplevdes den som begränsande – och avvikande från normalfallet.

Vädervarningar skickades ut brett till bland annat lokala övningsledare av övningsledningen inför och under övningen. Vid en verklig händelse skulle dessa vädervarningar ha gått via räddningstjänsten, vilket förvirrade en del i organisationen.

5.1.4 Aktörernas förberedelser inför övningen

Det är upp till varje aktör att förbereda sig själv och sin personal inför en samverkansövning. Behållningen av övningen blir större om aktören genomfört egna utbildnings- och övningsaktiviteter. Efter övning Katrina kände sig 9 procent vara förbered *i stor utsträckning* och 64 procent *i tillräcklig utsträckning*. Vidare ansåg 21 procent sig *i stor utsträckning* ha tillräcklig utbildning för att arbeta i den befattning de haft under övningen medan 65 procent ansåg sig ha det *i tillräcklig utsträckning*. Ett omvänt förhållande råder i deltagarnas syn på hur viktigt det var att delta i övningen. 54 procent ansåg det vara *mycket viktigt* och 40 procent ansåg det vara *viktigt* att delta.

För att underlätta för aktörernas egna förberedelser inför övningen togs en bildpresentation fram som en bilaga till Övningsbestämmelser version 3. Presentationen avhandlade; övningen i stort med syfte och mål, spelmetodik samt hur övningen skulle utvärderas. Hur presentationen har använts hos de olika aktörerna är okänt men 68 procent av övningsdeltagarna uppger att deltagit i en genomgång före övningen.

5.2 Genomförande

5.2.1 Övningsstart

Övningen byggdes, som tidigare nämnts, upp genom att ett vädersscenario presenterades någon vecka i förväg som sedan eskalerade under övningsveckan. Syftet var inte att aktörerna skulle påbörja övningen utan enbart som en trigger för att få dem att tänka övning. Flertalet aktörer började dock övningen med internt arbete i form av resursinventering och planering för uthållighet. Det finns aktörer som uttryckt en besvikelse för att det inte fanns något motspel att interagera med. I övningsledningsbestämmelser beskrevs det dock som att motspelet skulle vara bemannat mellan klockan 07:00 och 15:00 under övningsdagen den 25 november. Det måste därför vara upp till varje lokal övningsledare att kommunicera övningens omfattning med övningsdeltagarna.

5.2.2 Helhetsintrycket

Av övningsdeltagarna ansåg 28 procent att övningens helhetsintryck var *mycket bra* och 49 procent ansåg att helhetsintrycket var *ganska bra*. 54 procent anger dessutom att det är *mycket viktigt* att delta i övningar. 74 procent anser att de i *tillräcklig omfattning* varit förberedd för att kunna arbeta i sin befattning under övningen.

5.3 Utvärdering

Underlaget för utvärderingen har bestått av ett omfattande material från aktörerna eller snarare från lokala övningsledare och lokala utvärderare. Samtliga dokument har gått igenom för att hitta substans till utvärderingen.

Det finns en svårighet i att bestämma detaljeringsgraden och omfattningen av en utvärderingsrapport från en regional samverkans övning. Inför övningen planerades för lokala utvärderare för ett antal aktörer. På kommunal nivå förutsattes utvärderaren svara för hela kommunen. För tre av kommunerna fanns enbart en utvärderare per kommun men för Sundsvall och Örnsköldsvik fanns även utvärderare på förvaltnings och bolagsnivå. Material från dessa har inkommit med varierande kvalitet och omfattning. Sammanfattande omdömen har publicerats från de utvärderare som lämnat in texter. Vid varje aktör bör det finnas enbart en lokal utvärderare som har ansvaret för den aktörens utvärdering. Det är helt i sin ordning att utvärderaren använder sig av flera utvärderare om aktörens deltagande är stort. Därefter bör utvärderaren sammanställa texter till den gemensamma utvärderingsrapporten och där enbart nämna saker som faller inom ramen för aktörens delmål och övningen övergripande mål.

Förslaget till utvärderingsrapport gick på remiss till 46 mottagare enligt en sändlista. Svar har enbart inkommit från 10 av dessa mottagare vilket får anses som mediokert. Om detta beror på bristande intresse eller att det inte finns synpunkter på rapporten är oklart.

5.4 Övningens övergripande mål

God förmåga att samordna informationen till allmänhet och media

Det upplevdes att någon regional samordning av information inte sattes riktigt på prov, mycket hanterades på kommunnivå. Trycket på informationssidan var inte så stort under övningen. De regionala samverkansmötena bör kompletteras med särskilda informationssamverkansmöten, då hade kanske samordningen av information kommit upp mer till diskussion. En gemensam informationsstrategi för länet efterfrågas. *Målet bedöms inte.*

Grundläggande förmåga att skapa en gemensam lägesbild

De finns väl etablerade och fungerande rutiner för detta. Både samverkansmötena och WIS bidrog till en bra lägesbild. Några aktörer efterfrågar en mer tydlig specifikation på vad som är syftet och vad som efterfrågas i lägesrapporterna. En gemensam mall för lägesrapportering på lokal och regional nivå bör tas fram. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

God förmåga att genom samverkan samordna insatser vid allvarliga händelser och stora olyckor.

Scenariot för övningen gjorde att man inom respektive aktör hade fullt upp med att hantera sin egen situation och visste att de andra också var in samma situation, vilket medförde att samverkan mest skedde inom de olika geografiska områdena. Någon samordning på länsnivå blev inte aktuell i någon större omfattning, men samverkansmötena är ändå en bra modell.

Eftersom samverkan inte riktigt sattes på prov så bedöms länet enbart ha en grundläggande förmåga varvid *målet inte bedöms vara uppfyllt.*

Övriga synpunkter som framkom vid utvärderingsseminariet

Inspelslistan hade med ett stort antal händelser klockan 11:00, många av dessa skulle ske via SOS Alarm. Det gjorde att SOS inte hann med allt och det ”tutade” upptaget när man ringde in eftersom man hade ett begränsat antal inkommande övningslinjer. Tänk på att sprida ut inspelen lite mer.

Öva även det långa ”efterspelet” vid den här typen av händelse till exempel som vid övningen SAMÖ-KKÖ 2011.

Öva gärna ett längre förlopp, kanske med ”tidshopp”. Nu blev det för mycket händelser under kort tid.

”Förspelet” borde ha styrts upp lite mer, kanske med ett några fasta tidpunkter då samverkan kunde ske och vidtagna åtgärder redovisas.

Övningssambandskatalogen var förvirrande. Övningsovana och dålig genomgång innan övning kan vara en förklaring.

5.5 Utvärdering av aktörernas delmål

5.5.1 Domsjö Fabriksområde

Domsjö fabriksområde ligger vid Moälvens utlopp och består av företagen Domsjö Fabriker AB, Akzo, SEKAB samt Ö-vik Energi AB. Syftet med deras medverkan i övningen var att

- öva och utveckla samverkan inom Domsjö fabriksområde,
- öva förmågan till samordning av information inom Domsjö fabriksområde och mot myndigheter samt
- öva krisledningsfunktionen.

Efter att företrädare från de olika företagen larmats om händelseutvecklingen i älven samlades de i ett rum på kommunhuset. Där fortsatte övningen som en seminarieövning under ledning av Arne Berggren. Övningen upplevdes som positiv av deltagarna och arbetet med att utveckla gemensamma rutiner och ledningsplats för kriser inom fabriksområdet bör fortsätta.

Kommunikation är svårt och skulle vara betydligt svårare om inte alla berörda företag satt i samma rum. Dialogen över bordet var otroligt värdefullt när det gäller att delge varandra information, värdera inkommen information och att tillsammans försöka förutse nästa sannolika scenario.

I en verklig händelse kanske vårt Green Room (konferenslokal som nyttjas gemensamt) skulle kunna vara ett bra alternativ till sambandscentral. För maximal kommunikation så skulle det vara nödvändigt med flera Internetuppkopplingar, tillgång till tv och radio, samt ett antal utgående linjer vars telefonnummer inte publicerats (Kan ej blockeras av ingående samtal). Lokalen bör också ha tillgång till kartor, vindhastighet, vindriktning m.m. samt även utrustas som samlingsrum, vid oönskade händelser för t.ex. avlastningssamtal.

Nödlägesgruppen kanske ska vara en gemensam stab, sammansatt av berörda företag. Med flera nödlägesgrupper i samma rum, så blir lokalen överbefolkad och informationen mera svårhanterlig. Viktig information kan gå förlorad p.g.a. många formella och informella samtal. I egna lokaler kan varje företag ha en egen nödlägesgrupp, som mer handgripligt verkställer stabens uppdrag och ger vittneskorrekta lägesrapporter.

Tidplanering När informationen flödade som mest och telefonerna gick varma, så var alla upptagna och fokuserade. Webbradion förmedlade musik, intervjuer och nyheter. Arne bad om uppmärksamhet och placerade ny information som genast gav upphov till febril aktivitet. Informationen skulle förmedlas och informationsmottagarna uppdrogs att bekräfta uppgifter.

Nödlägesgruppen som under ett antal timmar var fullständigt engagerad i händelsen, hade sannolikt inte kunnat fortsätta länge till i samma uppskrivade tempo. Därför krävs det att någon (personal?) i ett tidigt skede tidplanerar styrkorna och ordnar allt praktiskt som mat, kaffe m.m. För att under längre tid hålla en hög kontinuitet bör nödlägesgruppen bestå av två eller tre kedjor?

Reflektion och frågor

Min uppfattning är att nödlägesgruppen arbetade systematiskt och värderade erhållen information föredömligt. Gruppen tvingades ägna tid åt att verifiera knapphändig och ibland felaktig information. Trots ett högt tempo fattades beslut som kommunicerades ut på ett föredömligt sätt. Kraven på en nödlägesgrupp skulle vara oändligt mycket större i en verklig situation, då människoliv och egendom står på spel. I skarpt läge hade nödlägesgruppen tvingats ta ställning till fler konkreta frågor som:

- Hade pumpstationens ställverk klarat sig?
- Vad innebär det om bron Hörnett – Sund verkligen hade rasat? Människoliv?
- Hur förändrades strömningsriktningen av den nedfallande bron? Skulle Sunds- sidans nipor ha rasat eller skulle strömmen ha ätit in sig under magasinet och vad skulle vi ha gjort då.
- Vad hade hänt om slussen gett vika. Hade en flodvåg tagit med sig båtarna utefter Moälven, krossat c-avloppets kista och översvämmat bioreningen helt?
- Hur hade vi fysiskt kunna ta oss över till Sund:s sidan, då bron rasat och E4 var avstängt. Slussen skulle stängas för gående och rensas på bråte. KVV skulle behöva stänga sina fjärrvärmeventiler.
- Hur hade vi hanterat ett antal personliga frågor.? Min skulle till stan. Hann han/hon över bron innan den rasade eller? Hur går det för min som bor på Sågudden? etc. etc.
- Och sist men inte minst. Med en havererad sluss och normala flöden, så får vi snart bräckt råvatten upp i Veckefjärden. Med bräckt råvatten kan inte produktionerna återupptas på lång tid. Utan produktion så tappar vi våra kunder. Kanske borde vi ha en plan B om scenariot blir verklighet.

5.5.2 E.ON Vattenkraft

E.ON Vattenkrafts krisorganisation övades fullt ut och därmed även samspelet med övriga berörda under övningen. Inga samarbetssvårigheter noterades och det finns inte heller några noteringar om att viktiga samhällsaktörer ”glömdes bort” under övningen. Syftet med E.ON:s deltagande i övningen var just att öva krisorganisationen och samspelet med myndigheter, kommuner, räddningstjänster och övriga aktörer.

Bedömning av måluppfyllnad

Krisledningen ska ha en god förmåga att samverka med andra aktörer, både externt och internt, samordna insatser samt fatta beslut och vara en väl fungerande krisgrupp.

Vad gäller samverkan och samordning med andra aktörer så genomfördes detta i erforderlig omfattning både externt och internt. Under övning är det lätt att förbi se intern samverkan vilket innebär att man löser det mesta med dem som omfattas av övning. Under denna övning använde man verkligen interna resurser vilket inte minst E.ON:s representanter i motspelet märkte av.

Beslutsfattandet i krisgruppen var det sannerligen inget större fel på. Här gäller det inte enbart att ha modet att fatta beslut utan man ska även fatta besluten i rätt tid. Genomgående fungerade detta mycket bra. Bra höjd på besluten och det upplevdes inte som något beslut saknades som gjorde att krisledningsarbetet blev lidande.

Genomgående under övningen fungerade krisgruppen mycket bra tillsammans. Allt från inkallning, uppstart, rollfördelning, ledarskap, samarbete, beslutsfattande samt dokumentation. Några förbättringsåtgärder noterades men det kan man alltid hitta under övningar.

Syftet med E.ON Vattenkrafts insats under övningen har uppnåtts med god marginal.

Vad gäller målet med övningen så kan det sammanfattas enligt följande:

- Samverkan med andra aktörer = God förmåga
- Samordna insatser = God förmåga
- Fatta beslut = Mycket god förmåga
- Vara en väl fungerande krisgrupp = Mycket god förmåga

Sammanfattande omdöme om E.ON

E.ON Vattenkraft deltog på ett aktivt sätt under hela övningen och de brukade stort allvar av övningen. E.ON Vattenkraft genomförde övningen på ett mycket bra, engagerat och kompetent sätt. Detta tack vare ett lugnt och metodiskt ledarskap i kombination med en väl samkörd ledningsgrupp. De uppvisade även ett stort intresse under den muntliga genomgången/utvärderingen som genomfördes i anslutning till övningen.

Anser även att E.ON Vattenkraft har visat prov på stort samhällsengagemang via deltagande i samband med övningsplaneringen, både avseende deltagande i arbete med

scenario och övriga förberedelser samt även i eget förberedelsearbete i form av krisledningsseminarium samt uppdaterade planer och checklistor.

En krisledningsorganisation blir aldrig helt färdigutvecklad utan det kommer alltid att finnas förbättringsmöjligheter. I E.ON Vattenkrafts fall handlar det huvudsakligen om att bibehålla nuvarande nivå genom återkommande och kompetenshöjande insatser.

E.ON Vattenkrafts krisledningsförmåga bedöms, med branschmått mätt, som mycket god.

5.5.3 Länsstyrelsen Västernorrland

Länsstyrelsen övade ett 20-tal personer som grupperade på den ordinarie ledningsplatsen "Underverket". Syftet med Länsstyrelsens deltagande i övningen var att

- pröva ett förslag till ny krishanteringsorganisation,
- identifiera områden att förbättra inom krishanteringsförmågan samt
- utveckla Länsstyrelsen i Västernorrlands förmåga att hantera en kris.

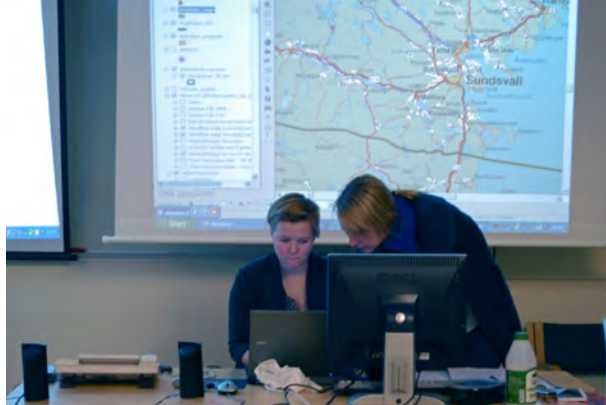

Bild 2, Delar av länsstyrelsens lägesfunktion, L3, i arbete. Från vänster Jenny Enberg och Stina Pettersson. Fotograf: Lena Ottebo

Mål

För att underlätta utvärderingen av Länsstyrelsens mål identifierades 3 stycken indikatorer till varje mål. Indikatorerna var inte kända av de övade i förväg.

God förmåga att sammanställa en regional lägesbild.

- Lägesgruppen ska tidigt börja sitt arbete med att samla in uppgifter till en regional lägesbild.
- Lägesgruppen ska ha förmåga att prioritera vilken information som ska sammanställs och föras vidare.
- Lägesgruppen ska efter genomförd övning ha god förmåga att använda WIS.

God förmåga att genomföra samverkansmöten.

- Från att beslutet att ett samverkansmöte ska ske till att kallelse skickas ut ska det ta max 30 minuter.
- 80 % av de kallade aktörerna ska delta i samverkansmötet.
- Samverkansmötet ska inte pågå längre än 30 minuter. En sammanfattning av mötet ska läggas ut på WIS.

God förmåga att samordna information till allmänhet och media.

- Genomföra ett möte med krisinfosamordnarna under max 25 minuter.
- Samordningsansvaret för informationen ska vara klarlagt efter mötet.
- Länsstyrelsens krishemsida ska uppdateras kontinuerligt.

Sammanfattande bedömning om Länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Västernorrlands län provade vid denna övning att arbeta i stab enligt det så kallade Nato-konceptet, L1 – L8, med anpassade funktioner efter inträffad händelse. Arbetet leddes i vanlig ordning av stabschef.

Som lokal utvärderare valde jag att företrädevis följa stabschefens agerande för att få en övergripande uppfattning till ställda mål i övningen.

Arbetet med att inhämta och förmedla regional lägesbild genom telefonmöten fungerade mycket bra och genom dessa kunde de myndigheter och organisationer som deltog få en gemensam lägebild.

Samordning av information hanterades i övningen, men frågan är om inte detta skulle ha fått en större plats och betydelse vid en verklig händelse.

Med givna förutsättningar, scenario, kan jag tycka att staben kunde ha haft ”nytta av” att ”knyta till sig” någon räddningschef i länet, ev. presumtiv räddningsledare som sakkunnig. I det avseendet kan jag även tycka att vissa s.k. ”omfall” borde ha lyfts, ex. vad händer om händelser i länet skulle komma påverka el – tele? (telefonmöten)

Jag bedömer dock att Länsstyrelsen nått upp väl till ställda mål i övningen, dock ej att genomföra samverkansmöten inom uppställd tidsangivelse.

Viktiga detaljer att arbeta vidare med

Stabschef

Kan tycka att vissa stabsorienteringar kunde ha haft lite tydligare struktur.

Information

Min bild av arbetet med informationsfrågor p.g.a. lokaliseringar i lokalerna blev lite ”splittrat”. Genomgången direkt efter övningen gav även för handen att de som arbetade med informationsfrågor och lägebild, borde ha samverkat mer.

5.5.4 Medelpads räddningstjänstförbund

Medelpads räddningstjänstförbund (MRF) är ett kommunalförbund och ansvarar bland annat för att bedriva räddningstjänst i medlemskommunerna Sundsvall, Timrå och Ånge. Vidare är samordningen av medlemskommunernas krisberedskap ett arbetsområde. Under övningsdagen befann sig ett 30-tal personer på räddningstjänstens lokaler i Sundsvall. Dessa personer var tillhörde räddningschefens stab eller tjänstemannaledningen i Sundsvall respektive Timrå kommuner. Syftet med MRF:s deltagande i övningen var att utvärdera den egna förmågan att hantera naturolyckor/extraordinära händelser – både på operativ nivå och på systemledningsnivå.

Bild 3, Thomas Åslin arbetar till vardags som befäl inom MRF men var under övningsdagen utvärderare på räddningstjänsten Höga Kusten-Ådalen

Bedömning av måluppfyllnad

God förmåga att samordna informationen till allmänhet och media

Informationsfunktionen delades mellan MRF samt Timrå och Sundsvalls kommuner. Erfarenheter från de tre år, under 2000-talet, med översvämningar i regionen, låg till grund för hur funktionen var organiserad, jobbade och samordnade sina aktiviteter. Funktionen var i princip uppdelad i omvärldsbevakning, samhällsinformation (VMA/WIS), extern information och intern information till varje organisation.

I ett skede lades felaktig information ut på en hemsida på grund av ett missförstånd mellan två funktioner. Felet rättades snabbt.

Informationen som lämnade funktionen upplevdes som väl samordnad, relevant och var snabb. Den interna informationen till personal i tjänst och de som var lediga kom igång sist då resurserna prioriterades till att förse allmänheten och media med information.

Intrycket av lokaler, teknik och arbetssätt var att detta fungerade bra. Viktiga framgångsfaktorer var lokalerna och dess närhet till fakta och en väl anpassad IT-teknik. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

Grundläggande förmåga att skapa en gemensam lägesbild

Läget i stort via en lägesbild skapades och visades i stabsutrymmet visuellt genom att räddningstjänstens insatser och kända vägvästängningar ritades upp och sparades på en kartbild som visades på en "smartboard". Varje insats och sektorsområde fick en egen kartbild, som sparades, med anteckningar som visade läget mer i detalj.

LUPP projicerades upp på en annan vägg där varje insats/sector fanns redovisat i text till exempel insatta enheter och personal, lägesrapporter med mera. Tyvärr han SOL/IB inte riktigt med att uppdatera förväntade textfält på grund av en hög arbetsbelastning.

Det tog lite tid innan den nya digitala tekniken kunde nyttjas fullt ut. I inledningskedet saknades den översiktliga bilden för hela Medelpad. När den runt lunchen presenterades blev det en god översikt för samtliga i länet samt vid ledningsgenomgångarna.

Utvecklingsmöjligheten ligger i att ge lite mer information kring händelse där varje insats redovisas i detalj. Prognos för varje insats med förväntad händelseutveckling skulle kunna redovisas.

Möjligheten att visa lägesbilden till andra än de som satt i stabsrummet nyttjades inte hela tiden men detta skulle kunna öka nyttan av tekniken och ge ”alla” samma lägesbild. I framtiden skulle vara av stort värde att externa samarbetspartners kan se lägesbilden i sin egen stab, till exempel Länsstyrelsen.

Det vore bra om externa ”smartboards” själva kunde bestämma vilka bilder de skulle önska se. Oklart om det är möjligt rent tekniskt. Förmågan att spara vid varje given tidpunkt är bra för dokumentationen.

Tekniken är bra men kräver kunnig personal. Den fungerar bra i lokalerna och vid de tester med andra arbetsplatser i huset och i Ånge som genomfördes. Målet bedöms vara uppfyllt med möjlighet att relativt enkelt nå god förmåga.

God förmåga att genom samverkan samordna insatser vid extraordinära händelser och stora olyckor

Övningen var det första tillfället där räddningstjänstens stab fanns i samma hus som kommunledningarnas tjänstemannastaber arbetade. Till räddningstjänstens stab fanns ett gemensamt kommunstöd som hjälp.

Samverkan mellan räddningstjänsten och kommunstaben skede i första hand genom att räddningschef i beredskap (RCB) deltog i båda dessa staber samt att kommunstödet fick information, protokoll, BIS med mera från tjänstemannastaben. Kopplingen till Länsstyrelsen skedde genom telefonmöten samt direkt från funktioner i staben. Samverkan fungerar bra och blev väl dokumenterad.

SoL-funktionen på SOS-centralen blev överbelastad i samband med att flera räddningsstyrkor blev insatta på skadeplatser och inte hann med sina arbetsuppgifter. När arbetsbelastningen sjönk blev det lättare att kommunicera mellan funktionerna i staben och IB.

Analysfunktionen angrep Ljungan genom att tidigt identifiera ”Worstcase” och dess konsekvenser. Med hjälp av en GIS-ingenjör fanns det snabbt ett bra beslutsunderlag för evakueringsplaneringen. Dammbrottsstudiens resultat var ett fantastiskt materiel för att kunna göra bra konsekvensanalyser av översvämningar och dammbrott.

Ledningsorienteringarna var väldigt bra och informativa. Dagordning och fastställda beslut och orders fanns förberedda på PowerPoint-presentationer och finns sparade i LUPP. Onödigt många övningsdeltagare deltog vid orienteringarna samtidigt som det var en del av övningen för att skapa ett lärande. Antalet kan reduceras vid ”skarpt läge”.

RCB beslutade tidigt att väderorsakade aktiviteter inom MRF var en (1) räddningsinsats som sektorsindelades. Han var själv räddningsledare (RL). Beslutet om en räddningsinsats visade sig senare vara ett klokt beslut då tillrinningen mot kraftverksdammen i Matfors minskades genom att RL fattade beslut om ”ingrepp i annans rätt” genom att minska det vatten som släpptes förbi dammarna uppströms.

Målet bedöms vara uppfyllt men det finns några få områden som kan utvecklas.

Gränssnittet mellan SOL-funktionen (IB) på SOS-centralen och räddningstjänstens stab behöver ses över. Framförallt bör dokumentationsansvaret, uppföljning av insatser och planering av resurser analyseras.

Ett annat behov som bör få högre prioritet är att analysera förändringar som påverkar räddningstjänstens förmåga att utföra insatser till exempel vägvastängningar. Där behövs även en koppling till den interna informationen till räddningsstyrkorna.

Analysfunktionen har en väldigt viktig roll för hur andra delar av staben ska veta vad som är viktigt att planera för. Fler analyser och omfallsbedömningar bör initieras tidigt för att kunna nyttja tiden när den kortsiktiga planeringen minskar så att de långsiktiga behoven inte glöms bort. Kanske kan mer resurser tillföras så att planeringsfokus 10 dagar framåt kan utföras av andra än de som analyserar nuläget.

RCB bör inte vara RL på grund av att denne inte kan vara tillgänglig för dialog med skadeplats- och sektorschefer i den omfattning som behövs. Det kan även finnas ett värde i att räddningsledaren inte är den "högsta" beslutande nivån i organisationen då det kan försvåra prioriteringar av resurser internt.

Den nya tekniken kräver god kunskap för att kunna nyttjas optimalt över tiden. För att inte bli sårbara och kunna nyttja alla möjligheter behövs en kontinuerlig övnings- och utbildningsplan.

Sammanfattande omdöme om MRF

Räddningstjänsten stab fungerade väldigt bra. Arbetet bedrevs i bra utformade lokaler med en modern och väl fungerad teknik. Personalen är kunnig i stabsmetodik, har en stor insikt i sina roller och är engagerad i sitt arbete. Övningen var det första tillfället då det nya upplägget med ett integrerat samarbete mellan räddningstjänsten samt Timrå och Sundsvalls kommuner i samma byggnad. Resultatet visar att tanken är rätt och kan utvecklas. Förebereelserna som genomförts där erfarenheter från händelser från 2000-talet låg till grund för dokumenterade "problemområden" visade sig vara ett bra sätt lösa övningens uppgifter.

Det som kan utvecklas för att nå ännu bättre stöd till verksamheterna är att förädla gränssnitt mellan funktionerna i staben samt se över rollfördelningen, "vem gör vad och när"?

Bra ledningen ger verksamheterna ett bra stöd för att kunna ge hjälp till medborgarna. Devisen är att kunna "agera och inte reagera" vilket övningen visade att den förmågan är god.

5.5.5 MittSverige vatten AB

MittSverige vatten AB ägs av kommunerna i Sundsvall, Timrå och Nordanstig. Företaget ansvarar för vatten och avloppsnätet i ägarkommunerna. 12 personer deltog i övningen med varierande omfattning. Syftet med deltagande i övningen var att utvärdera förmågan att hantera en extraordinär händelse samt utvärdera användbarhet vid en extraordinär händelse i delprojekt Selångerån, Systemet högvatten, Dagvattensansvar och Krisberedskap inom Projekt Klimatanpassa Sundsvall.

Bedömning av måluppfyllnad

Grundläggande förmåga att skapa beslutsunderlag

MittSverige vatten är en organisation som är van att hantera kriser, även om de i vardagen är mycket mindre. Gruppen som övades hade ett fokus på att få fram information både internt och externt för att kunna fatta beslut och gå vidare i processen. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

Grundläggande förmåga att fatta beslut

Produktionschefen för vatten & avlopp utsågs till stabschef under dagen. Denna person hade gedigen kunskap om hur MSVAB:s produktion och organisation fungerar. Personen hade även varit delaktig under översvämningarna 2000 och 2001 vilket säkert "underlättade" övningen. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

Grundläggande förmåga att skapa en gemensam lägesbild

Flera gånger under dagen "backades bandet" för att gå igenom vad som hade hänt och vilka åtgärder som planerades att göras. Detta för att alla skulle få en gemensam lägesbild.

Det är svårt att skapa en gemensam lägesbild i en krissituation då alla har olika uppdrag och befinner sig på olika platser. Att denna tillbakablick gjordes upprepade gånger säkerställde den gemensamma lägesbilden. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

God förmåga att samordna informationen till allmänhet och media

Informationsansvarig på MSVAB skrev alla pressmeddelanden samt informerade tjänstemannaledningen på Sundsvalls kommun. Tyvärr kom inte så mycket information ut på kommunens gemensamma hemsida trots att informationen hade lämnats. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

God förmåga att genom samverkan samordna insatser vid extraordinära händelser och stora olyckor

Svårt att göra en bra utvärdering av detta då övningen var på ledningsnivå. Åtgärder som "vidtogs" planerades dock i samarbete med andra aktörer. Räddningstjänsten kontaktades då läns lades ut och fordon lånades ut för personaltransporter. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

God förmåga att samordna resurser till de två kommunerna.

MSVAB ägs av de båda kommunerna så resurser inom företaget samordnas dagligen. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

5.5.6 Polismyndigheten

Övningen inleddes med väderprognoser som faxades till myndigheten i olika omgångar. Detta ledde till att Polismyndigheten beslutade 24 november betraktade detta som en särskild händelse med anledningen av de varningar som SMHI utdelat bland annat vädervarningar klass 2. Syftet med Polismyndighetens deltagande i övningen var att

Bild 4, Hos Polismyndigheten arbetar även länets RAKEL-övergeneral Tomas Wallgren

- öva ledningsstab med inriktning på information och kommunikation,
- öva begränsad stab med funktioner som kan verka i en samverkansstab samt
- öva vakthavande befäls (VB) roll och förmåga att inleda en särskild händelse.

Länsstyrelsen kallade till ett samverkansmöte den 25 november klockan 08:00. Efter mötet, och på grund att det hänt en del händelser under morgonen, inledde VB särskild händelse och inhämtade beslut av den som utsetts till kommenderingschef. VB ledde staben och överlämnade denna till stabschefen. VB hade då plottat i stabsrummet så att det var väldigt informativt och lätt att ta över staben. VB fick i övningen både agera som VB i taktiskt centrum (TC) samt i viss mån som P 3 (operativ ledning i staben) vid plottande samt i samverkansmötena.

LKC upprättade ett TC där man via händelserapporter (HR) bokförde alla händelser som inrapporterades, samt gjorde bedömningar huruvida polis skulle till platsen. I TC så upprättades kommunikation via WIS och Rakel. Man kontrollerade även inkommande mail (LKC-lådan) samt kontrollerade vad andra aktörer skrev i WIS. Detta gjorde att man kunde jämföra händelser och bedöma om man hade rätt lägesbild. Till en del HR gjordes även kartöverlägg som knöts till dessa händelser. På detta sätt kunde man lätt visualisera händelser på väggen vid stabsgenomgångar. Man kunde mycket lätt visa på karta var i länet man hade problem.

Informationsenheten följde hela tiden händelseförloppet och skrev pressmeddelanden (3 stycken omfattande 8 händelser), där polisen var inblandade. Deltog även i de samverkansmöten som genomfördes och leddes av Länsstyrelsen. Enheten hade full kontroll på flödet och kunde lätt hålla presskonferenser och även samverka med andra aktörer. Statistik från övningen:

- Under det huvud-HR som upprättades lades det 36 underhändelser.
- 12 stycken kartunderlägg upprättades till olika händelser.
- 2 stycken fax inkom, okänt hur många som sändes.

- 29 e-post meddelande inkom och hanterades via den s.k. LKC-brevlådan.
- 15 stycken händelser lades ut på WIS.
- 16 stycken händelser inregistrerades från WIS.

Bedömning av måluppfylland

Enskilda operatörer ska ha mycket god färdighet att kommunicera i Rakel

Det var inte så mycket Rakelkommunikation i övning för polisens del. Operatörerna hade kontroll på de talgrupper som fanns med i övningen, samt att man ”sköt” ut talgrupper till Rakelstationer som saknade dessa. Trots detta *bedöms målet vara uppfyllt.*

Bild 5, Radiooperatören Stefan Knochhauser under arbete. Foto: Börje Öhman

God färdighet att använda WIS för att informera och utdela behörighet att använda WIS.

WIS öppnades upp av en operatör som skrev in de polisiära händelserna/aktiviteterna. Man följde även vad andra aktörer skrev vilket bidrog till att skapa en bra lägesbild av händelserna. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

Vakthavande befäl ska ha en god färdighet att leda staben i väntan på beslut från polisledningen

VB startade upp staben genom att ”plottra” upp händelser med mera i stabsrummet. Detta gjorde att VB kunde lätt överlämna till pågående stabschef. Denne fick en bra bild av händelserna och vad som för tillfället var på gång i länet. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

Personalen i ledningsstaben ska ha en god färdighet att arbeta i en begränsad stab med fokus på information och kommunikation

Då personal från informationsenheten fanns på plats och följde vad som hände och fanns med på de samverkansmöten som genomfördes med andra aktörer, så fanns en mycket god kontroll av händelser och flöde. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

Informationsenheten ska ha en mycket god förmåga att informera externt och internt. Se föregående mål, 3 stycken pressmeddelande skrevs. Målet bedöms vara uppfyllt.

Sammanfattande omdöme om polismyndigheten.

Ett bra konstruktivt arbete av de inblandade personerna som övades med bra arbete både i de polisiära systemen som de externa systemen. Bra visualiseringar genom att använda karta i arbetet, på detta vis kunde man på ett bra sätt informera vad som hände och var platserna var. Man fick på så sätt ett bra länsperspektiv. Med anledning av ovan så är slutsatsen att Polismyndigheten har uppfyllt sina mål och till och med lite till.

5.5.7 Räddningstjänsten Höga Kusten-Ådalen

Räddningstjänsten Höga Kusten-Ådalen är ett kommunalförbund som bland annat ansvarar för att bedriva räddningstjänst i medlemskommunerna Sollefteå, Kramfors och Härnösand. Förbundets gemensamma stab fanns placerad på räddningsstationen i Sollefteå under övningen. Syftet med räddningstjänstens deltagande i övningen var att

Bild 6, Stabsmedlemmen Kenneth Fredriksson tar emot information via telefon

- öva en stab som har till uppgift att stödja en eller flera samtidigt pågående insatser och stödja beslut inom förbundets geografiska område samt
- öva de olika stabsnivåerna enligt fastställd stabsinstruktion vid "röd stabsberedskap".

Bedömning av måluppfyllnad

God förmåga att samordna informationen till allmänhet och media

Informationsbiten släpptes direkt till kommunen, vilket troligtvis berodde på att man bedömde att man var för kort om folk. Denna åtgärd visar att man tog lite för lätt på vikten av informationssamordning.

Detta skulle inte fungera i en verklig händelse, mycket man skulle tappa angående information, dels mellan kommunen och räddningstjänsten, men framför allt att kunna sprida information till egen personal också, vilket är nog så viktigt.

Svårt att bedöma info externt och internt inom räddningstjänsten då infopersonalen satt i ett annat rum och inte i staben. Dom jobbade i alla fall mycket mot WIS.

Samordning av information mellan räddningstjänsten och kommunen var bristfällig, finns tekniska lösningar för samordning? Finns möjligheter till samlokalisering av informationsansvariga på kommunen och HKA?

Det behövs en mer nära relation eller tekniska lösningar mellan kommunen och räddningstjänsten för att sen gå vidare med att öva detta för att nå upp till målet. *Målet bedöms inte vara uppfyllt.*

Grundläggande förmåga att skapa en gemensam lägesbild

Eftersom stabsuppbyggnad och att alla skulle komma in i sina roller så kändes det som man fick jaga olyckorna, tid fanns inte för planering och förberedelse. Plottring på tavla och dokumentering i LUPP samtidigt, kändes som man dubbelarbetade där, hade varit bättre med att dokumentera i LUPP och köra upp det på tavlan med en projektor.

Personalen behövs mer kunskaper i LUPP om man ska använda det, koppla bilar till olika händelser, skriva lägesrapporter, visa lägesbilder, trender, lägga in väderläge etc.

Målet att uppnå en grundläggande gemensam lägesbild misslyckades på denna övning, dels beroende på svårigheter med att sätta igång staben, vilket gjorde att man hamnade i tidsbrist, dels beroende på tekniskt dåliga möjligheter till att visa gemensam lägesbild. *Målet bedöms ej vara uppfyllt.*

God förmåga att genom samverkan samordna insatser vid extraordinära händelser och stora olyckor

Otroligt svårt att bedöma samverkan och samordning mellan framförallt kommunen och räddningstjänsten då teknik och dokumentation saknas. Från början ville man inte ens ha med ett samverkansbefäl till kommunen.

Bild 7, Från vänster stabsmedlemmarna Christian Andersson, Peter Norell samt Tomas Berglund.

Hur kan man jobba fram ett sätt att kunna samla krisledning i kommunen och räddningstjänsten på ett snabbt och smidigt sätt? Kanske tekniska lösningar så som videokonferens? RCB satt i telefonmöte i 50 minuter på

morgonen, vad dokumenterades och vad man kom fram till där? Senare åkte RCB ner till ett möte på kommunen mitt på dagen. Det går åt mycket tid går åt att förflytta sig.

Det var svårt att nå upp till god förmåga att samarbeta och samverka när man verkar i olika lokaler samt att tekniska lösningar saknas. *Målet bedöms ej vara uppfyllt.*

God förmåga att arbeta i stab

Kunskap och problemlösningsförmåga finns inom organisationen, På grund av att man inte formerade sig i platser i staben kändes uppgifterna och rollerna otydliga, vem gör vad? Jobbade enligt Röd stab, RCB som beslutfattande, han var dock borta från staben en hel del, i telefonmöte samt möte på kommunen. Stabschefen bör ta ett större initiativ när RCB är borta, samt planera för nästa stabsgenomgång, hämta in underlag för vad som gjorts och planera framåt. Kändes som man tappade lite fart när RCB var borta.

Organisationen i staben måste ses över, platser för stabsroller bör skapas för att på så sätt snabbare få igång stabsarbetet och att göra stabsroller tydliga.

Dokumentationsarbetet behöver förbättras, ett beslut behöver tas inom HKA om på vilket sätt man skall dokumentera händelser, ska till exempel LUPP användas, då behövs utbildning, och att man använder det i vardagsolyckor också. Teknik för stab behöver förbättras vilket naturligtvis är en kostnadsfråga.

Det grundläggande målet kan anses vara uppfyllt med arbetet i staben eftersom man löste de flesta händelser som uppkom, men för att ytterligare höja stabsarbetet behövs en tydlig rollfördelning och organisation av stabsarbetet. *Målet bedöms ej vara uppfyllt.*

Sammanfattande omdöme om Räddningstjänsten HKA

Räddningstjänsten har en god kunskap och bra förmåga att lösa uppgifter på fältet. Det kan också konstateras att räddningstjänsterna i länet har mycket att lära av varandra och ett samarbete inom stab och ledning bör fördjupas.

Det som saknas för HKA är ett organisationstänk. Hur man ska formera sitt stabsarbete, göra en skiss på hur man skall sitta i de olika rollerna o.s.v. Det finns brister i teknisk utrustning, datorer, m.m.

Stora brister i dokumentationsarbetet, det visar sig efter denna dag då endast ett utdrag i LUPP är vad som finns dokumenterat, och då är det en massa händelser som är kopplad till en och samma insats (EJ insats) Ett beslut behöver tas om på vilket sätt man ska dokumentera, skall LUPP användas? Då behövs utbildning i LUPP.

Samordning och samverkan med kommunen bör ses över, inte minst vad det gäller informationsbitar, både extern info och intern info.

5.5.8 Räddningstjänsten Örnsköldsvik

Inledningsvis i övningsplaneringen hade räddningstjänsten i Örnsköldsvik formulerade delmål som skulle utvärderas av en lokal utvärderare. Olyckligtvis fick den utvärderaren gå in som övad på grund av personalbrist varför någon värdering av måluppfyllnaden inte kan ske. I stället redovisas synpunkter kopplade till de områden som målen var formulerade. Syftet med räddningstjänstens deltagande i övningen var att

- utvärdera förmågan att hantera större olyckor och extraordinära händelser på ledningsnivå,
- öva de olika stabsnivåerna enligt gällande stabsinstruktion samt
- öva samordning med kommunens krisledning.

Bild 8, I bakgrunden syns räddningschef i beredskap Erik Isaksson och i förgrunden syns insatsledare Wibergs vänstra arm.

Gemensam lägesbild

Räddningstjänstens stab och kommunens krisledning hade inte samma lägesbild under övningen. Vid en stor händelse, eller när flera händelser sker samtidigt, som vid övningen är det viktigt med en funktion i staben som bara får ägna sig åt att skapa en gemensam lägesbild. En gemensam lägesbild är väldigt svår att skapa om man inte har tekniska hjälpmedel.

Förmåga att arbeta i stab

Under övningen så fanns det en räddningschef, en stabschef och funktioner för analys, personal, material, samband och information. Funktionen information blev under övningens gång knytan till kommunens informations funktion, där tappade staben en viktig funktion.

Räddningschefen satt i stabsrummet hela övningen, detta är inte bra för då är det lätt att fastna i detaljer. Beslutsunderlag från funktionsansvariga skapades till räddningschefen.

Räddningstjänsten har idag inte några bra lokaler för att bedriva stabsarbete. Vid projektering av ny brandstation som pågår för fullt så läggs stor vikt vid framtagande av lokaler och visualiseringsteknik som är anpassad för stabsarbete.

Samordnad information till allmänheten

En del pressmeddelande och information på webb och dylikt gjordes tillsammans.

Samordnad information inom kommunens krisledning

Räddningschef i beredskap hade ett antal möten med kommunens krisledning. Under övningens gång skapades information/utvecklades kontakter med delar av krisledningen och andra viktiga aktörer både i kommunen och andra myndigheter och företag.

Samordning med kommunens krisledning

Upplevde att det var svårt med samordning av resurser, utifrån vad var behovet störst. Det förekom olika faktauppgifter över händelser/inspel som var under övningen.

Övriga synpunkter

Här redovisas ett antal synpunkter från räddningstjänstens stab

Vad var det viktigaste du lärde dig idag?

- Hur viktigt det är med rätt person på rätt plats i en stab
- Vi måste öva mer på stabsarbete och att det är mycket viktigt med gemensam lägesbild speciellt mellan kommunens krisledningsgrupp och räddningstjänstens stab.

Vad var det viktigaste du tar med från dagens övning?

- Viktigt med dokumentation och att vi innan ”olyckan” skapar möjlighet att för dokumentation t.ex LUPP el liknande
- Viktigt att ha koll på var enheterna och personalen befinner sig.

Övriga synpunkter

- Det skulle vara bra med ett antal mindre övningar för att utveckla vår förmåga att arbeta i stab, samt att arbeta med kommunens kris ledningsgrupp.
- Fler stabs och ledningsövningar

5.5.9 Sollefteå kommun

Sollefteå kommun övade ett 50-tal medarbetare från funktionerna Krisledningsstab med stödfunktioner inkl upplysningscentral, POSOM ledningsgrupp samt förvaltningar för äldreomsorg, samhällsbyggnad och skola Dessutom övade kommunens krisledningsnämnd, dock utan att överta ledningsansvaret. Syftet med kommunens deltagande i övningen var att

- pröva krisledningsplanens innehåll,
- öva tjänstemannaledning (krisledningsstab) med stödfunktioner inkl upplysningscentral (UC) och krisledningsnämnd samt belysa roll och ansvarsfördelning internt inom kommunen,
- öva larmfas och start av krisledningsorganisationen,
- pröva ledningsplatsens (och informationscentralens) praktiska och tekniska funktioner samt
- ge krisledningsnämnden och krisledningsstab ökad kunskap om ras- och skredproblematiken

Bild 9, Mikael Näsström kollar uppdateringen på kommunens hemsida som Fredrik Granholm tagit fram.

Bedömning av måluppfyllnad

Enskild stabsmedlem ska ha grundläggande färdighet att lösa sina arbetsuppgifter i stab

Staben började lite trevande innan man fick alla på plats. Det var några som saknades på grund av sjukdom. Telefonmötet klockan 08:00 rörde till det i staben. En del såg mer eller mindre vilsna ut till en början

Med tiden blev staben mer stabil, flera funktioner kom igång. Bedömningen är att stabsmedlemmarna har uppnått målet att ha grundläggande färdighet att lösa sina arbetsuppgifter i staben, men mer övning i stabsarbete och ordinarie personal behövs för att uppnå god färdighet. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

WIS-administratörer ska ha grundläggande färdighet att nyttja WIS för att dela lägesrapport och ta del av samverkande aktörers lägesrapporter

Här haltade det i eftersom ordinarie personal var sjuk och ersättaren inte riktigt hemmastadd i WIS. Information om händelseutvecklingen låg ute dagarna före övningen i den interna dagboken, däremot ej utdelad till samverkande aktörer. Under tiden vi övade saknades samverkan med andra aktörerna. Den externa dagboken delades ut relativt sent till samverkande aktörer (och det är svårt att avgöra i vilken utsträckning man tog del av den information som samverkande aktörer lade ut).

Bedömningen är att grundläggande förmåga har uppnåtts eftersom kommunen lade ut information till samverkande aktörer och även visade samverkande aktörers information för den egna aktören, men det behövs mer träning. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

God förmåga att snabbt starta upp stabs- och informationsarbete

Även om det saknades en del personer i början så var man tidigt igång med en grupp på tre personer. Stabschef, ställföreträdaren och en informatör började skissa på hur staben skulle se ut. Men så kom det störande momentet, telefonmöte med Länsstyrelsen.

Informationsarbetet startade tidigt i WIS under veckan innan övningsdagen i den interna dagboken, däremot ingen information på hemsida. Beslut om att starta UC borde ha kommit tidigare med tydligt budskap till informatörerna om vad de ska informera om. När UC bemannades saknade informatörerna inledande information om vad som hänt etc.

Inget pressmeddelande om att kommunen startat UC. Pressmeddelande borde gått ut i tidigt skede med telefonnummer till UC så snart den bemannats och informatörerna fått inledande information om händelsen.

Orsaker till att informationsarbetet kom igång sent beror troligen delvis på att informationsorganisationen var underbemannad samt avsaknad av tydliga och snabba beslut i staben. (Förutsättningarna för snabbt beslut i staben försvårades övningstekniskt på grund av att länsstyrelsen började med telefonkonferens samtidigt som kommunens krisledning sammankallades, vilket eventuellt skulle kunna ha varit en bidragande orsak till att beslutet kom sent) Media kontaktades tidigt.

Det kan bli bättre, gick ändå skapligt. Lokalen var alldeles för liten svårt att få arbetsro. Upprättad larmlista glömdes bort och man gick ut i huset och rekryterade stabsmedlemmar.

För att nå målet god förmåga att starta upp informationsarbete behövs mer övning och bättre bemanning av informationsorganisationen. Information mellan stab och UC måste flyta bättre för att nå målet. *Målet bedöms inte vara uppfyllt.*

Grundläggande förmåga att inhämta information om händelseutvecklingen, analysera händelseutvecklingen samt att sammanställa och kommunicera en lokal lägesbild.

Funktionen lägesbild och den som satt med WIS hade bra koll på läget. Stabschefen informerade stab och stödfunktioner. Den inkallade geologen informerade/redogjorde för staben tillsammans med analysgruppen om läget när det gällde ras o skred.

Funktionen lägesbild förmedlade information till stabschef – en bra resurs! Framförhållningen kan dock bli bättre, till exempel fanns ingen analys av händelseutvecklingen eller planering för uthållighet etc.

Bra ibland, lite rörigt stundtals. Analysfunktionen gav en helhetsbild och kom med förslag till beslut. Lägesbilden fanns beskriven på en kommunkarta som hela tiden uppdaterades. Stabsplanen kunde också ha varit uppsatt på väggen för allas information. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

Grundläggande förmåga att inhämta och sammanställa underlag för bedömning och beslut.

Stabschefen fanns i händelsernas centrum, kanske ibland lite väl nära. Vid stabsgenomgångarna redogjorde var och en för sina verksamheter och gav förslag till beslut. Underlag och förslag till beslut bör lämnas in skriftligt. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

Grundläggande förmåga att hantera intern och extern krisinformation under hela förloppet

Extern information

Sent beslut att bemanna UC och inget beslut i staben om vilken information som skulle lämnas i UC i samband med att den bemannades. Efter det inledande skedet fungerade det bättre, men det behövs någon som ansvarar för UC och håller informatörerna kontinuerligt informerade om läget och även för tillbaka upplysningar till staben som kommer in till kommunen. Informatörerna skötte sina uppgifter på ett bra sätt utifrån de förutsättningar som gavs.

Man glömde att gå ut med pressmeddelande om att UC startats upp. Information fanns dock på kommunens hemsida som även uppdaterades under hela dagen. Hemsidan hölls uppdaterad under dagen, men lite väl sent första inlägg. Exempelvis kunde info om vattenläckan lagts ut mycket tidigare.

Kommunen tog inte initiativ till att verka för att samordna krisinformation mellan samverkande aktörer inom kommunens geografiska område (Man kanske förlitade sig på länsstyrelsen eftersom hela länet var drabbat. Dessutom var övningen inte helt realistisk då vi komprimerat så många händelser under en och samma dag så de kanske inte fick tillräckligt med tid att hinna fundera över det)

Informationsutbyte med samverkande aktörer är svårt att bedöma, men information lades ut på WIS, dock inledningsvis något sent. Därefter flöt det på rätt bra.

Intern information

Svårt att bedöma hur man spred information internt i organisationen. Information mellan förvaltningarna och krisledningen verkar ha fungerat rätt bra med förvaltningschef i den centrala krisledningsgruppen som länk till den egna verksamheten. Informationen mellan stab och UC var något sen ibland.

Krisledningsnämndens ordförande informerades relativt tidigt, men vissa av medlemmarna i nämnden upplevde att de fick informationen väl sent ibland. Det är viktigt att hålla krisledningsnämndens ordförande kontinuerligt informerad om händelseutvecklingen, vidtagna åtgärder, planerade åtgärder etc. Ofta vänder sig media till politikerna vid kriser och då bör de vara väl informerade. Gärna info till hela nämnden om ordförande väljer att sammankalla den. (eventuellt kan den sena informationen ha en övningsteknisk orsak med många stora händelser på kort tid, svårt hinna med)

Målet bedöms vara uppfyllt, både externt och internt.

God förmåga att fatta beslut och få det verkställt

Det blev ibland mycket prat runt ämnet. Svårt få en tydlig överblick över tagna beslut. Beslut borde finnas tydligt dokumenterade i stabsutrymmet så ingen kan missa vilka beslut som tagits, gärna uppsatta väl synligt på väggen i ledningslokalen.

Uppföljningen av fattade beslut kunde också ha varit tydligare dokumenterade. Som tidigare nämnts skulle det underlätta för Stabschefen om denne fick en kort skriftlig redogörelse/beskrivning och ett förslag till beslut.

Målet bedöms vara uppfyllt.

God förmåga hos krisledningsnämnd att hantera risk- och sårbarhet inom ras- och skred

Kommunens interna expert på ras och skred föredrog problematiken med nämnden i en timme, vilket uppfattades som bra och lärande. Nämndsordförande fick kontinuerlig information via stabschefen men först klockan 12:30 fick hela nämnden träffa stabschefen.

Händelseutvecklingen bedömdes aldrig som en extraordinär händelse varför målet inte går att bedöma. Nämnden har dock fått ökade kunskaper i ämnet och bör därför ha förutsättningar för att uppnå målet

Bild 10, Delar av kommunens krisledningsnämnd samlade för genomgång av ras- och skred problematiken.

Sammanfattande omdöme om Sollefteå kommun

Utifrån läget med vakanser i staben på grund av sjukdom, ej utsedda funktioner osv. blir helhetsintrycket att man skötte sig bra. En övad krisledningsplan med full bemanning och en bättre lokal skulle ge ett ännu bättre resultat. Jag skulle föreslå kommunen att tänka om när det gäller A-salens funktion vid en krissituation. Här skulle staben jobba i närheten av info och upplysningscentralen. Pressen ska man försöka hålla utanför kommunhuset för att undvika att journalister sprider sig i byggnaden. Bra att staben och nämnden jobbade var för sig. Man kom aldrig att fundera på uthållighet i staben (det kan bero på att alla visste av slutet kl. 15:00) eller lyset efter 14:00

Det hade varit bra om funktionerna varit klar i planen så de kunde ha fått en genomgång av krisledningsplan, tänkt krisledningsorganisation och tänkta uppgifter etc innan övningen och gärna genomfört någon mindre övning innan den stora samverkansövningen.

5.5.10 SOS Alarm Västernorrland

SOS Alarm deltog med 3 operatörer på centralen i Sundsvall. I motspelet på Sandö fanns 2 operatörer som hade till uppgift att upptäcka friktioner i övningen och genom erfarenhet och kontakter ”smörja” upp där det behövdes. Syftet med SOS Alarms deltagande i övningen var att

- öva uppstartskede och larmfas för SOS-centralens operatörer och lokal ledning,
- belysa roll och arbetsfördelning internt för SOS-centralen,
- praktiskt öva sin egen roll i en större händelse,
- utvärdera egna ledningsprinciper och eget stabsarbete samt
- se att innehåll gällande planer och instruktioner hos SOS Alarm är uppgjorda och inmatade på ett sätt som stämmer överens med avtal och förväntningar från samarbetspartners och kunder.

Bedömning av måluppfyllnad

Personalen ska ha en god färdighet att verka i sin roll som SOS-operatör.

Operatörerna har under övningen arbetat i SOS Alarms utbildningsmiljö. Tyvärr medförde det fördröjda utalarmeringar och fördröjda svarstider när trycket var som störst. Personalen har en mycket god färdighet i sin roll som SOS-operatörer. De har en bra samverkan mellan varandra och en bra arbetsfördelning. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

SOS centralen ska ha en god förmåga att samverka med de aktörer som deltar i den aktuella händelsen och ev. efterföljande krishanteringsarbetet.

Samverkan med andra aktörer har inte varit något problem. De enstaka gånger problem har uppstått under övningen har det berott på bristande återrapportering från andra aktörer (vilket kan ha berott på långa svarstider). Operatörerna har under övningen haft en tydlig överblick och uppfattning om länets pågående händelser, med olika geografiska ansvarsområden.

De har helt klart en god förmåga att samverka med andra aktörer som deltar i händelserna. Operatörerna sitter ofta som ”spindeln i nätet” vilket gör att det är oerhört viktigt att samverkan fungerar bra, och det är kul att se att det även fungerar i övningssituationer. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

Sammanfattande omdöme om SOS Alarm

SOS var väl förberedda på övningen. Arbetet underlättades naturligtvis av att de har färdiga åtgärdsplaner för olika händelser. Detta fungerar lika i både skarp miljö som i övningsmiljö. De har hela tiden haft fokus på pågående händelser, även då tidspressen varit stor. De har god uppfattning om länets geografi och miljö, vilket gör att överblicken av situationen blir mycket bra.

Till nästa gång SOS Alarm deltar i en så här stor övning har man nog kommit till insikt med att mer personal måste avdelas till övningen liksom delaktigheten i övningsplaneringen.

5.5.11 Sundsvall kommun

Sundsvalls kommun blev en av de största övningsdeltagarna med ett 150-tal övningsdeltagare. Kommunen deltog med krisledning, Socialförvaltningen, Miljöförvaltningen, Samhällsbyggnadskontoret, Service- och teknikförvaltningen, Sundsvall Elnät samt Sundsvall Energi. Utvärderingen fokuserar dock på den gemensamma tjänstemannaledningen men avslutas med synpunkter från några förvaltningar.

Förberedelserna hade i stort fungerat ganska bra och beredskap fanns i förväg hos respektive förvaltning och tjänstemannaledning – en förutsättning för dagens övning. I samband med kommundirektion i Sundsvall, gjordes vissa klargöranden och kommundirektören skickade även ut ytterligare information per e-post. Syftet med kommunens deltagande i övningen var att

- utvärdera förmågan att hantera en extraordinär händelse hos Timrå och Sundsvalls gemensamma krisledningsorganisation samt hos deltagande förvaltningar i respektive kommun samt
- utvärdera användbarhet vid en extraordinär händelse i delprojekt Selångerån, Systemet högvatten, Dagvattensansvar och Krisberedskap inom Projekt Klimatanpassa Sundsvall.

Bedömning av måluppfyllnad

Grundläggande förmåga att skapa beslutsunderlag

Samliga kallade var på plats i tid. Hur sambandet mellan Tjänstemannaledning (TL) och Beslutsstöd (BS) skulle fungera var oklart. Ibland kom BS till TL, i något läge var kommundirektören i Sundsvall (KDS) ”springare” mellan funktionerna. I slutänden av övningen beslutades att BS skulle rapportera till TL vid angivna tidpunkter. Sammansättningen av BS behöver klaras ut. De som finns i BS behöver ha bred kunskap om kommunens verksamhet och ansvar. Det finns ett klart behov av kunskap om hur samhällets krisledning är uppbyggd t.ex länsstyrelsens roll. Frågan om vem/vilka som ska stå för ”omfallspaning” måste också bli tydlig. Här tog TL ansvaret, vilket är tveksamt utifrån de arbetsuppgifter som TL har.

Sambandet med Räddningstjänsten (RT) var också oklart. I en händelse av denna karaktär spelar RT en särdeles viktig roll och kontakterna måste vara täta. TL hade inte någon tydlig helhetsbild av vad som hände och därmed var det svårt att ha ett bra beslutsunderlag. Däremot verkar de olika förvaltningarna ha haft en mycket god förmåga att få en klar bild av sina egna verksamheter och kunna fatta avgörande beslut för hantering av krisen utifrån förvaltningens perspektiv. Även där efterlystes helhetsbilden.

Generellt behöver samtliga bättre kunskap och övning för att kunna skapa helhetsbild av vad som sker och vilka beslut som ska fattas utifrån detta, samt struktur och organisation.

Förvaltningarna bedöms ha uppnått målet att skapa beslutsunderlag. Situationen för tjänstemannaledningen var att helhetssynen saknades för bra beslutsunderlag varvid målet inte bedöms vara uppfyllt.

Grundläggande förmåga att fatta beslut

Oklarhet kring roller i tjänstemannaledningen. Förvaltningscheferna (FC) hade stort behov att åka ”hem” och leda sina egna krisorganisationer. Här behöver klargöras att respektive förvaltningschef ska ha ersättare, som leder krisarbete inom den egna förvaltningen. Den som ingår i TL arbetar inom ramen för denna och har inte ledningsuppgifter ”hemma”, men kan naturligtvis konsulteras vid svårare avgöranden. Sannolikt blir det också otydligt ledarskap i den egna organisationen om FC dyker upp då och då och tar över ledningen. Här finns också behov av betydligt bättre kommunikation mellan förvaltningarnas krisledningar och TL/BS åt båda hållen.

Ett observandum är att kriser ofta inträffar under helger och semestertider, vilket innebär att ”besättningen” kan variera. Det innebär att flera i respektive ledning ska vara övade, för att kunna träda in. Det gäller såväl TL som krisledning i förvaltning och representation i BS och info-funktion.

Förvaltningarna bedöms, utifrån rapporter till TL haft god förmåga att fatta beslut, men efterlyser helhetsbilden. TL fattade flera beslut, se bl.a. redogörelse för BIS, men även beslut i smärre frågor. Förmågan hos TL är relativt god, även om helhetsbilden som tidigare nämnts saknades. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

Grundläggande förmåga att skapa en gemensam lägesbild

Se ovan angående helhetssyn. Vid några få tillfällen gjordes en sammanfattning av lägesbilden bl.a. via RT. Mer tid borde ha ägnats åt att sammanfatta läget och titta på helheten t.ex utifrån allmänhetens behov. Sannolikt skötte förvaltningarna sitt, men den bilden var inte klar för TL. Kommunerna har via socialtjänstlagen (2001:453) ett mycket stort ansvar för befolkningen, i den mån deras behov av skäliga levnadsförhållanden inte kan tillgodoses på annat sätt. Detta gäller alla människor, kommunmedborgare och de som vistas i kommunen. Socialtjänsten har också ett särskilt ansvar för vissa utpekade målgrupper; barn och ungdomar, äldre, funktionshindrade osv. Ofta fastnar man i att tänka på socialtjänstens ”brukare”, men i krissituationer är erfarenheten att betydligt fler människor behöver stöd och hjälp och har också rätt till detta enligt lagen⁷. Brist också att ingen från barn- och utbildningsförvaltning kallades in till TL utifrån situationer, som kunde tänkas uppstå för barn och deras föräldrar. Diskussionerna kom att präglas mycket av ”fysiska” förhållanden.

Bild 11, Antalet bilder från Sundsvall var obefintliga. Därför illustreras texten av socialdirektören Peter Löthman i sin tidigare roll som räddningschef läsandens en av litteraturens mästerverk: Svea Rikes lag.

I det stora hela *bedöms målet vara uppfyllt*, men den gemensamma lägesbilden är ett viktigt förbättringsområde för kommande övningar.

⁷ Se Socialstyrelsen: ”Krisberedskap inom socialtjänstens område 2009”

God förmåga att samordna informationen till allmänhet och media

Generellt upplevdes brist kring kommunikation och information både internt och externt till allmänheten och i förhållande till media. Här finns ett viktigt förbättringsarbete som måste genomföras. Medvetenheten om vikten av god kommunikation behöver också bättras på. Det är också viktigt att olika situationer bestämmer vem/vilka som ska förmedla information; tjänstemän eller politiker i vissa lägen. Som utvärderare, närvarande hos TL, är det svårt att bedöma hur information/kommunikation fungerade konkret i förhållande till allmänhet och media.

P4 som infokanal nämndes överhuvudtaget inte hos TL. Det tog förhållandevis lång tid innan webbsidan kom igång och vid ett tillfälle fanns motstridig information mellan kommunens hemsida och räddningstjänstens. Detta samtidigt som kommunsidan hänvisade till räddningstjänstens sida för mer info. Någon diskussion om info till grupper med annat språk än svenska eller till funktions-hindrade nämndes inte i TL. Krisinfostaben arbetade enligt uppgift även via Facebook och Twitter.

Kommunen har en grundläggande förmåga att samordna information varför *målet inte är uppfyllt*. Informationssamordning är också ett tydligt förbättringsområde för kommande övningsaktiviteter.

God förmåga att genom samverkan samordna insatser vid extraordinära händelser och stora olyckor

Bedömningen är att insatser samordnades inom förvaltningarna, men oklart om samordning fanns förvaltningarna sinsemellan. Samordningen var inte så tydlig i TL:s diskussioner, sannolikt beroende på att helhetsbilden i TL saknades.

Förvaltningsvis bedöms *målet vara uppfyllt*. I ett övergripande kommunalt perspektiv bedöms *målet inte vara uppfyllt*.

God förmåga att samordna resurser till de två kommunerna.

Detta var sannolikt första gången som Sundsvall och Timrå konkret övade TL tillsammans. Diskussionerna fungerade bra i TL, men så mycket konkreta samordningsinsatser kom inte upp. Mer övning och gemensamma diskussioner krävs och planen för extraordinära händelser behöver också gås igenom för att den ska vara införlivad med allas sätt att tänka och planera. Nu nämndes den överhuvudtaget inte under hela övningen! Att RT är samordnad för de båda kommunerna har sin betydelse, eftersom de i sina dragningar redovisar båda kommunerna, vilket kan bidra till samsyn.

Övningens utformning medförde att *målet inte kan bedömas*. Mer övning och sandiskussioner behövs.

Sammanfattande omdöme om tjänstemannaledningen

1. Förberedelserna har fungerat bra.
2. "Plan för hantering av extraordinär händelse samt höjd beredskap i Sundsvalls kommun" måste bli känd och införlivad inför TL:s med fleras arbete. Flera av de frågetecken som dök upp under övningen, hade kunnat förebyggas om planen hade använts. Nu har planen varit ett beslutsärende till kommunfullmäktige, som visserligen behandlats av kommundirektionen, men som inte verkar vara känd! Om planen används vid övning, kan den revideras vid behov och ska kunna fungera som tydligt hjälpmedel vid en riktig krissituation. Det finns också

möjligt att knyta ytterligare verktyg till planen till exempel struktur för beslut osv.

3. Kunskap behövs om samhällets krisledningssystem generellt, till exempel länsstyrelsens roll, MSB:s och så vidare.
4. Info/kommunikation internt, externt till allmänhet och media behöver förbättras. Hög prioritet behövs för detta utvecklingsarbete.
5. BS:s roll och sammansättning och kommunikation behöver utvecklas.
6. KDS hade sin sekreterare med vid övningen och hon dokumenterade händelseförloppet. Viktigt att behovet av administrativt stöd tillgodoses och att organisation - långsiktighet finns för detta.
7. IT-stöd måste finnas, såväl tekniskt som verksamhetsmässigt för att använda t.ex KIR och GIS (beslutsstödskompetens?)
8. Närheten till RT var vid denna händelse bra. Om RT:s lokaler ska användas av TL och BS behöver fler övningar ske där och anpassningar göras för telefoner, IT-uppkopplingar m.m. I krisläge med behov av snabba beslut och samordning kan det vara enklare att befinna sig i kända lokaler. Vid annan typ av kris, där RT inte är involverad, kan det övervägas om kommunens rum, som utrustats för krishantering, ska användas. Det är också viktigt att ha tillgång till alternativa lokaler om fysiska hinder finns för att ordinarie lokal inte kan användas. Viktigt också att se till att tillgång till kaffe och mat finns, vilket vid denna övning fungerade bra.
9. Ansvar för människorna i kommunen blev inte tillräckligt uppmärksammat. Här måste kunskapen bli bättre kring kommunens ansvar enligt socialtjänstlagen; befolkningsansvar och ansvar för vissa grupper.

TL måste ha en bättre helhetssyn kring hela händelseförloppet och fatta beslut utifrån vad som sker ute i samhället. Räddningstjänsten gjorde vid ett par tillfällen genomgångar, men då utifrån sitt perspektiv. RT har ett ansvar och kommunen som helhet ett annat! Kommunens risk- och sårbarhetsanalys måste bli känd för TL och BS, inte för att fördjupa sig i detaljer utan för att vara medveten om risker och utifrån detta bygga krismedvetenhet!

Sammanfattande omdöme från Service och teknikförvaltningen

Saknade en övergripande information om vad som hände i kommunen. Det hade fungerat väldigt bra om alla i organisationen varit med i övningen så att de normala funktionerna tagit hand om problem och frågeställningar. Informationen till krisledningsgruppen kom via förvaltningsdirektören muntligt och genom hans telefon. Detta gjorde organisationen väldigt sårbar. Det skulle ha funnits flera kommunikationsvägar samt en gemensam ingång till krisledningsgruppen.

Kommunens informations- och beslutsstöd fungerade mindre bra det vill säga förvaltningens krisledningsgrupp fick ingen information. I befintliga krisledningsplaner måste det jobbas in olika ansvarsområden. De som utför ett arbete till vardags måste även vara de som utför det under en kris. [Jfr ansvarsprincipen i det svenska krishanteringssystemet] Ansvar för olika områden till exempel transporter ska vara beslutade i krisledningsplanerna.

Sammanfattande omdöme från Socialförvaltningen

Räddningstjänsten e-postade kartor över berörda områden till socialförvaltningens krisledningsgrupp. Minnet gick i taket och e-posten studsade åter till avsändaren. Man kan fundera på om krisledningen bör förfoga över extra minneskapacitet eller om viktig information ska finnas på gemensamma lagringsytor inom kommunen till exempel en särskild krisserver.

Den generella kunskapen om konsekvenser vid olika scenario till exempel om Matforsdammen brister, är inte större än att det krävs stövlar i Marmens omedelbara närhet beroende på att vattenvolymen mellan Matfors och Skallböle är i dessa sammanhang ringa. Om denna kunskap saknas är risken att stor kraft läggs på fel saker helt i onödan.

Under dagen snabbades information upp om att E4 bron kanske måste stängas eller till och med brustit. En dementi kom ”vill dementera informationen om att E4 bron inte brustit är fel”. Svårhanterlig information. Dessutom viktigt då just denna bro innehåller mycket infrastruktur, bland annat försörjer en ledning kommunväxeln.

Viktigt att krisledningen finns samlad för att överblicka behov av insatser och vidtagna åtgärder.

Sammanfattande omdöme från Statsbyggnadsförvaltningen

Förvaltningen har genom sin omvärldsbevakning tidigt befarat en oroväckande utveckling av situationen. Vid två tillfällen innan övningsdagen har möten hållits där en gemensam lägesbild sammanställts. Beroende på utvecklingen, har olika beslut fattats som lett fram till att förebyggande åtgärder vidtagits och planering för ett allvarligare läge genomförts. Resultatet innebar att förvaltningens krisledning skapat gott utrymme för sitt krisarbete. Arbetet har genomgående varit strukturerat och aktuella händelser och beslut har hållits aktuella och läsbara via pappersark på väggarna. Modellen med att fördela ansvarsområden, medförde att några alltid kunde arbeta med fortlöpande analyser inför nästa avstämningsmöte, då ny lägesbild och beslut togs. Förvaltningens plan för extraordinära händelser med bilagor fungerar vid allvarlig eller extraordinär händelse. Möjligheten att snabbt kunna erbjuda resurser underlättade för andra aktörer. Behovet var stort och möjligen hade mer resurser behövt sättas in. Här kan också vikten av att ha en uthållig organisation ses.

Sammanfattningsvis fungerade krisledningen mycket väl under övningen. Förvaltningen uppfyllde med råge de mål som var uppföljningsbara utifrån uppdraget och övningen. Målen kunde ha varit högre ställda och ändå klarats.

Kommunikationen mellan aktörerna fungerade inte helt tillfredsställande. Här kunde kanske en kommunikationsplan tas fram till hjälp. Det är också viktigt att varje aktörs ansvarsområde tydliggörs. Får en aktör information eller en begäran om hjälp, ska denne tydligt meddela om denne utför uppgiften, inom eget ansvar eller under annans ansvar. Alternativt avvisa begäran eller informationen. Risk finns annars att åtgärd uteblir. Kommunikation mellan tjänstemannaledning och förvaltningen fungerade väl.

Djupare information om och inför övningen kom aningen sent och rollerna för såväl lokal övningsledare och lokal utvärderare klagjordes sent. Detta innebar att de numer övade inte kunde få önskad hjälp och stöd med att tyda utsänt material eller vad det var

tänkt att de skulle göra med materialet. Stor tid och möda lades på att tyda materialet och bedöma hur det skulle användas. Det är också viktigt att förkortningar och benämningar som används är vedertagna ute i samhället. Risken blir annars att tid spillas på att tyda och i värsta fall att missförstånd sker.

Kan utsedda övningsledare/övningsfunktionärer vara med tidigare för att få en bild över hur spelet ska gå till, roller och hur informationsflödet ska hanteras, borgar detta för ett ännu bättre genomförande av övningen.

I samband med övningen sker en del korrespondens via e-post. Förvaltningens krisledning hade vid genomförandet av övningen inte tillgång till sin e-post. Denna blev således liggande utan åtgärd. Här syns vikten av att möjligheten till flera uppkopplingar och kontakter med omvärlden finns i lokalen. Möjligheten att "vidarekoppla" e-post måste undersökas och säkerställas.

Övningen som helhet var bra och värdefull för att stämna av att allt fungerar. Scenariona var trovärdiga och webbradion med nyheter och reportage bidrog starkt till en verklighetskänsla. Möjligheten att öva hela organisationen bör ses över. Detta skulle vara värdefullt för att säkra funktionerna hela vägen ut i organisationen och samtidigt öka verklighetskänslan.

Sammanfattande omdöme från miljöförvaltningen

Sundsvalls miljökontor är den minsta av kommunens förvaltningar och deltog med 10 personer som representerade sina ansvarsområden för myndighetsutövning och service inom livsmedelsområdet, hälsoskydd, miljöskydd, expedition samt även informatör och chefer.

I förberedelserna skickades många åtgärder in till motspelet som reaktioner på den väderinformation och de höga flödena i vattendragen. Åtgärderna var i huvudsak kontakter med verksamheter som man av erfarenhet från tidigare höga flöden vet får problem. Verksamheterna var i huvudsak vatten och avloppsreningsverk, större industrier, exploitörer av grustäkter i anslutning till vattendragen. Samråd hölls också med andra kommuner.

Under övningen bevakades flera medier: twitter, facebook, radio samt kommunens hemsida men den enda informationsvägen som fungerade var radio. Kontoret hade lägesuppdateringar och möten utifrån informationen från radio.

Initialt så hade inte miljökontoret någon kontakt med krisledningen. Detta löste vi genom att miljödirektören åkte dit på plats och då får kontoret en bättre lägesbild av situationen.

Miljökontorets geolog fick även en plats i beslutsstödgruppen och kunde då bidra med sin kompetens.

Miljökontorets övade personal ansåg att man fått nyttiga kunskaper och inser behovet av fungerande rutiner. Övningen gav en tydlig bild på effekterna av scenariot höga flöden.

5.5.12 Timrå kommun

Timrå kommun provade för första gången den gemensamma tjänstemannaledningen placerad på räddningstjänsten i Sundsvall. Från övriga kommunen deltog ett 30-tal personer från Socialförvaltningen, Miljö och bygg samt Kultur och teknikförvaltningen. Syftet med deltagandet i övningen var att utvärdera förmågan att hantera en extraordinär händelse hos Timrå och Sundsvalls gemensamma krisledningsorganisation samt hos deltagande förvaltningar i respektive kommun.

Bedömning av måluppfyllnad

Grundläggande förmåga att skapa beslutsunderlag

Hur sambandet mellan Tjänstemannaledning (TL) och Beslutsstöd (BS) skulle fungera var under övningen oklart. I slutänden av övningen beslutades att BS skulle rapportera till TL vid angivna tidpunkter. Sammansättningen av BS behöver klaras ut. Se vidare under ”skapa gemensam lägesbild”.

Frågan om vem/vilka som ska stå för ”omfallsspaning” måste bli tydlig. Här tog TL ansvaret, vilket är tveksamt utifrån de arbetsuppgifter som TL har.

Sambandet med Räddningstjänsten (MRF) var också oklart. I en händelse av denna karaktär spelar MRF en särdeles viktig roll och kontakterna måste vara täta. TL hade inte någon tydlig helhetsbild av vad som hände och därmed var det svårt att skapa ett bra beslutsunderlag.

De olika förvaltningarna hade en mycket god förmåga att, under rådande förhållanden, få en klar bild och kunna fatta avgörande beslut för hantering av krisen utifrån förvaltningens perspektiv. Helhetsbild och en gemensam lägesbild efterlystes dock.

Generellt behöver samtliga bättre kunskap och övning för att kunna skapa helhetsbild av vad som sker och vilka beslut som ska fattas utifrån detta.

Förvaltningarna bedöms ha *uppnått målet* att skapa beslutsunderlag. Tjänstemannaledningen saknade en helhetsbild för att kunna skapa ett bra beslutsunderlag varvid *målet inte bedöms vara uppfyllt*.

Grundläggande förmåga att fatta beslut

Huruvida händelsen bedömdes som extraordinär eller allvarlig borde ha kommunicerats ut till hela organisationen, så att förutsättningarna för beslutsvägar är kända.

Beslut om åtgärder ute i förvaltningarna togs efter behov utan problem. En viktig insikt var att förvaltningscheferna måste utse ställföreträdande chef under mötena med tjänstemannaledningen, något som i någon förvaltning upptäcktes efter första mötet med tjänstemannaledningen.

De Beslut i stort som togs av tjänstemannaledningen kom inte alltid förvaltningarna till del, eller kom förvaltningarna till del först efter att tjänstemannaledningen avslutat sitt möte och förvaltningschefen återgått till sin förvaltning.

Behov av bättre kommunikation mellan förvaltningarnas krisledningar och TL/BS åt båda hållen är en nödvändighet för att uppnå en bättre förmåga att fatta beslut.

Förmågan att fatta beslut om åtgärder ute i förvaltningarna bedöms som god, varvid målet är nått. Tjänstemannaledningen fattade ett antal beslut, bland annat BIS och

mindre beslut, varför förmågan bedöms som god, även om helhetsbilden saknas. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

Grundläggande förmåga att skapa en gemensam lägesbild

Ingen gemensam lägesbild fanns under hela övningen att tillgå för kommunens förvaltningar. Interna kommunikationsvägar för att kommunicera lägesbild och taget BIS från tjänstemannaledningen/beslutsstöd till förvaltningarna saknades. Den enda informationskanalerna för förvaltningarna var webbradion samt krishemsidan.

Tjänstemannaledningens möten innebar att respektive förvaltningschef ”bands upp” under flera timmar, under denna tid nåddes förvaltningarna av information via ovan nämnda kanaler. Den tänkta kommunikationsvägen från tjänstemannaledningen via förvaltningschef till förvaltningen fungerade därför inte som önskvärt.

Kommunikationen från beslutsstöd till förvaltningarna och tvärtom fungerade heller inte då beslutsstöd inte kommunicerat ut hur de kunde kontaktas. Det fanns inget ställe där förvaltningarna kunde inhämta gemensam lägesbild, istället fick var och en skapa sig en egen.

Förmågan att skapa en gemensam lägesbild bedöms som bristande. De främsta bristerna är avsaknad av interna kommunikationsvägar samt att beslutsstödsfunktion inte var känd hos förvaltningarna. Beslutsstöd gick heller inte ut med information om sin funktion och om hur de kan kontaktas. *Målet bedöms inte vara uppfyllt.*

God förmåga att samordna informationen till allmänhet och media

Timrå kommuns externa hemsida med krisinformation kom igång först efter att tjänstemannaledningen avslutat sitt första möte och beslut tagits om att aktivera krisinfostaben, vilket av vissa parter uppfattades som relativt sent. När den kom igång lades information upp med jämn takt efter inträffade händelser. Positivt att Timrå och Sundsvall kommuner använder samma hemsida, dock bör utseendet på denna ses över då den sida som användes uppfattas som tillhörande endast Sundsvalls kommun.

Krisinfostaben saknade färdigpaketerad säkrad information att lägga ut på hemsida och andra externa kanaler. Istället fick man kännedom om händelser på andra, mer osäkra, sätt. Beslutsstöds roll att förse krisinfostaben med information uppfylldes inte. Oklart hur den information som lades upp på hemsidan säkrades. Vid ett tillfälle lades felaktig information upp, som dock dementerades inom kort.

Krisinfostaben upplevde att de inte fick information om vad som försiggick på förvaltningarna i Timrå kommun och om någon information därifrån borde läggas ut. Kommunikationsvägen häremellan saknades.

Förmågan att samordna information till allmänhet och media bedöms som grundläggande. De främsta bristerna är att kommunikationskanal mellan Timrås förvaltningar och Krisinfostaben saknades (Beslutsstöd?) samt att organisationen runt krisinfostaben (beslutsstöd) för att förse denne med säkrad information inte fungerade. *Målet bedöms inte vara uppfyllt.*

God förmåga att genom samverkan samordna insatser vid extraordinära händelser och stora olyckor

Samverkan mellan förvaltningar och bolag på förvaltningsnivå är svårt att bedöma. Det saknas rutiner och funktion för tvärgående kommunikation och samverkan mellan

förvaltningarna i krisledningsorganisationen. Denna uppgift bör ligga på Beslutsstöd. Under övningen tog inte beslutsstöd på sig denna roll, varför ingen samordning över huvud taget mellan förvaltningarna fanns. Det är orimligt att till exempel Miljö och bygg ska ta på sig att sprida information vidare till andra förvaltningar, när de har fullt upp med att hantera den egna händelsen. Förvaltningarnas åtgärder för att hantera de situationer som uppstod och de kontakter som togs för samverkan får högsta betyg.

Förmågan att genom samverkan samordna insatser bedöms som grundläggande. De främsta bristerna är att funktion för tvärgående samverkan/kommunikation mellan förvaltningar/bolag saknas. *Målet bedöms inte vara uppfyllt.*

God förmåga att samordna resurser till de två kommunerna. (Sundsvall och Timrå)

Katrina var första gången Sundsvall och Timrå övade tillsammans. Någon större samordning av resurser mellan kommunerna inte ägde rum. Lokaliseringen till räddningstjänsten bidrar dock till ett gemensamt tänk för tjänstemannaledningen.

För bättre samordning mellan kommunerna bör planer och rutiner för krisledningsnämnd, tjänstemannaledning, beslutsstöd, krisinformation och inte minst alla förvaltningar och bolag ses över med ett gemensamt synsätt. *Målet bedöms inte.*

Sammanfattande omdöme om Timrå kommun

Den krisledningsorganisation som föreligger där den gemensamma tjänstemannaledningen, beslutsstöd och krisinformationsfunktionen är lokaliserad till räddningstjänstens lokaler i Sundsvall ställer stora krav på intern kommunikation både från tjänstemannaledningen/beslutsstöd till förvaltningarna och tvärtom, för att förmedla uppkomna situationer och ge information till den gemensamma lägesbild som beslutsstöd förväntas ta fram. Krishantering ut i Timrå kommuns förvaltningar fungerade bra, trots bristande intern kommunikation. Övningen identifierade följande förbättringsområden för Timrå kommun som helhet.

Krisledningsorganisationen i allmänhet

- Det föreligger ett utbildningsbehov vad gäller ansvar och lagstiftning, till exempel vad Räddningstjänsten ansvar för och kommuns ansvar.
- Roller och uppdrag för de olika positionerna i krisledningsorganisationen bör förtydligas.
- Intern samordnare på Timrå kommun, som fungerar som länk till tjänstemannaledningen och ut i kommunens organisation, skulle underlätta intern kommunikation.
- Man bör utreda om tjänstemannaledningen i alla lägen ska direkt in till Räddningstjänsten och ingå i den gemensamma tjänstemannaledningen, eller om prio 1 ska vara att Timrå kommun ser över sin egen situation, läge och åtgärder samt informationshanteringen, för att därefter samverka med Sundsvall.
- Man bör fundera över vilket slags beslut "Beslut I Stort" är, och vilken expertis som behövs för att kunna ta dessa beslut. Kräver verkligen den övergripande nivån att förvaltningscheferna ska närvara eller räcker det att kommuncheferna sitter i gemensam ledning tillsammans med beslutsstöd och via tekniken sammanträder med förvaltningscheferna med jämna mellanrum?

- Under övningen tog förvaltningarna en hel del beslut och genomförde åtgärder under tiden förvaltningscheferna satt i tjänstemannaledningen. När förvaltningscheferna efter några timmar kom tillbaka till förvaltningarna låg de efter i händelseutvecklingen, vilket ineffektiviserar krishanteringen.
- De tekniska förutsättningarna för Timrå kommun inne hos räddningstjänsten bör ses över, till exempel åtkomst av e-post, verksamhetssystem med mera.
- För bättre samordning mellan kommunerna bör planer och rutiner för krisledningsnämnd, tjänstemannaledning, beslutsstöd, krisinformation och inte minst alla förvaltningar och bolag ses över med ett gemensamt synsätt.

Beslutsstöd

- Förtydliga funktionen och integrera krisinformationsfunktionen mer. Viktigast för resterande organisation att få från beslutsstöd är en gemensam lägesbild, samordning av insatser och paketerad information till Krisinfofunktionen.
- Kommunicera ut kontaktvägar samt vad de kan bistå med/är i behov av i ett tidigt skede

Tjänstemannaledningen

- Säkerställa att de Beslut i stort som tas når förvaltningarna

Krisinformation

- Säkerställ rutiner för intern kommunikation
- Säkerställ rutiner för säkrad information till allmänheten
- Utveckla samarbetet med Beslutsstöd.

5.5.13 Vattenfall

Syftet med Vattenfalls deltagande i övningen var att öva den operativa krisledningen vid ett allvarligt problem med en damm.

Bedömning av måluppfyllnad

De generella handlingsplanerna för DC, Vhi, DSS samt Vhm ska användas.

Samtliga funktioner i den operativa krisledningen dvs. Driftcentral (DC), Vakthavande Ingenjör (Vhi), Dammsäkerhetssamordnare (DSS), Dammtekniskt sakkunnig (DS), Områdesansvarig (OA) samt Vakthavande maskinist (Vhm) deltog och var väl förberedda.

Samspelet mellan de olika funktionerna fungerade väl och samtliga funktioner som hade förberedda handlingsplaner (DC, Vhi, DSS samt Vhm) använde sina handlingsplaner under övningen.

Då samtliga funktioner (DC, Vhi, DSS samt Vhm) använde sina handlingsplaner under övningen *bedöms målet till fullo vara uppfyllt.*

Åtgärdsplan "Läckage xx" ska användas.

Då händelsen i scenariot ändrades från det först påtänkta scenariot "Läckage i Torpshammars damm" till luckproblem vid Leringsforsens kraftstation så förföll detta mål då åtgärdsplanen inte kan användas för det övade scenariot.

Sammanfattande omdöme om Vattenfall

Vattenfalls operativa krisledning genomförde övningen med uppnådda mål och med ett väl genomfört arbete. Samarbetet och kommunikationen fungerade utan problem och de olika funktionerna genomförde sina arbetsuppgifter professionellt och med goda resultat.

Handlingsplanerna som skulle övas fungerade i stort väl med några mindre förslag till förändringar som resultat. Den operativa krisledningsgruppen tog emot och löste de problem som scenariot beskrev på ett konstruktivt och effektivt sätt.

Tyvärr så kunde inte en gemensam lägesbild upprättas med länsstyrelsen och räddningstjänsten då SOS Alarm inte larmade ut det larm om allvarligt problem vid Leringsforsen enligt larmplanen som de skulle då Vattenfalls Vhi larmade SOS Alarm om detta. Därmed felade en stor del av övningen och övningens huvudmål kunde inte uppnås. Vattenfall tog direktkontakt med Länsstyrelsens TiB samt Räddningstjänstens inre befäl men hade svårigheter med att få dessa att förstå situationens allvarlighet då de var upptagna med annat. Att SOS Alarm inte kunde genomföra sin arbetsuppgift ledde till att hela larmkedjan avbröts och det viktiga telefonmöte där Vattenfall skulle ge samtliga påverkade aktörer information om situationen kunde inte genomföras med den konsekvens att om situationen hade förvärrats hastigt så hade samhället inte haft någon möjlighet att påbörja sitt arbete i rimlig tid för att kunna evakuera kommunens innevånare som hade riskerat att drabbas av ett eventuellt dammbrott. Slutsatsen är alltså att SOS Alarm måste kunna genomföra sin uppgift vid ett skarpt läge då larmkedjan bygger på att de genomför sin arbetsuppgift.

5.5.14 Ånge kommun

Ånge kommun övade 17 personer från tjänstemannaledningen och förvaltningar. Övningen följdes upp med en utvärderingsdag den 20 december där 14 personer deltog. Syftet med kommunens deltagande i övningen var att

- utvärdera arbets sättet vid en extraordinär händelse ute i förvaltningarna samt
- utvärdera samverkan med andra myndigheter och aktörer.

Bedömning av måluppfyllnad

Grundläggande förmåga att skapa en gemensam lägesbild

Beredningsgruppen (Tjänstemannaledningen) i Ånge kommun hade med jämna mellanrum avstämningar samt deltog i samverkansmöten via telekonferens med Länsstyrelsen och via videokonferens med MRF. Uppgifter som behövde lösas/information som skulle sökas avrapporterades till hela beredningsgruppen vid avstämningsmötena.

För att få en bättre bild avseende Leringsforsen väntade beredningsgruppen på information från Länsstyrelsen eftersom de hade uttalat att de skulle samla fakta angående dammarna och dess ägare. Man hade hellre sökt denna information själva då det hade gått snabbare.

Bild 12, Från vänster i bild Göran Fjellström, Ove Skägg, Jens Grelsson, Sven-Olov Hansson, Inga Westerlund, Agneta Andersson, Anders Lindqvist. Notera även ledningsplanen i förgrunden. Foto: Anja Eriksson

De olika kommunala aktörerna hade en god gemensam lägesbild, de brister som fanns återfanns i svårigheten att få viss information utifrån i tid, angående exempelvis statusen på Leringsforsens damm och viss förvirring angående vilka vägar som var hotade. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

God förmåga att samordna informationen till allmänhet och media

Redan tidigt under dagen lades information ut på Ånge kommuns hemsida, vilken kontinuerligt uppdaterades. Här fanns råd, allmän information om läget samt hänvisningar till andra aktörer så som pressmeddelande från MRF.

Växel/upplysningscentral var aktiverade och förberedda på den situation som kommunen skulle hantera. Vid ett samtal från en oroad stugägare som inte fanns på plats hänvisade upplysningscentralen till informationen på hemsidan. Frågan är om den informationen var tillräcklig utan det kanske skulle ha funnits någon annan aktör att hänvisa till angående hur högt vattenflödet var i det efterfrågade området vid Ljungan. Informationsansvarig fanns på plats för att möte media. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

Mycket god förmåga att ta fram beslutsunderlag, samt leda och samordna insats.

Ledarskapet var tydligt. De problem som uppkom delades ut till relevanta förvaltningar/bolag genom sin representant i beredningsgruppen för åtgärder, vilket sedan återrapporterades. Samverkan mellan de olika förvaltningarna och bolagen skedde naturligt där man erbjöd att bistå varandra. Detta innebar inga problem vad gäller tydlighet, inget dubbelarbete.

Samverkan med MRF via samverkansbefälet på plats i beredningsgruppen var väl fungerande. Det fanns tidigt planer för personalens uthållighet samt praktisk planering så som mat och boende via beredningsgruppens samordningsansvarige.

Information skrevs kontinuerligt ner i WIS och större händelser skrevs upp på block/vita tavlan på väggarna för att alla skulle kunna se om något nytt skett. Andra aktörers uppdateringar inkom kontinuerligt till beredningsgruppen via WIS. Dessa uppdateringar följdes via de som även hade till uppgift att

Bild 13, Ledningsgruppen i fullt arbete med att skapa en gemensam lägesbild av händelseutvecklingen i kommunen.

Foto: Anja Eriksson

dokumentera dagens händelser i WIS och var placerade i ledningslokalen. Information kom även via informationsansvarige från den personal tillhörande krisinformationen som, placerad i ett annat rum, kontinuerligt följde lägesbilden t ex via radio Västernorrland.

Det vore en fördel att ha minst en ytterligare dator/personal som dokumenterade och omvärldsbevakade i WIS. Den som omvärldsbevakade i WIS skulle med fördel kunna finnas samlokaliserad med den person som omvärldsbevakade via sociala medier och andra aktörers hemsidor på Internet, radio och andra medier. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

God förmåga att genom samverkan samordna insatser vid extraordinära händelser och stora olyckor

Personalen som ingår i beredningsgruppen tog initiativ och samverkade med andra aktörer eftersom behoven uppkom. Socialtjänsten kontaktade Bergs kommun för eventuell uppbackning om personalen från Ånge kommun inte skulle nå vissa kunder inom hemtjänsten.

Det fanns en vilja att redan tidigt samverka med Vattenregleringsföretagen angående dammarna i Ljungan/Gimån vilket försenades av Länsstyrelsens beslut att ta den uppgiften. Behov av hjälp från Hemvärnet diskuterades och vidarebefordrades via MRFs samverkansbefäl. Samverkan med MRF gick smidigt via samverkansbefälet på plats i beredningsgruppen, exempelvis angående avstängningen av Vikbron som var

osäker efter rapporter från allmänheten. Kontakt med Sundfrakt togs även inför eventuellt behov av samverkan.

Info i Ånge hade kontakt med info i Sundsvall/Timrå. Bevakningen av andra aktörer i WIS påbörjades tidigt och viktig information delades ut till beredningsgruppens deltagare. Informationsansvarig delade ut Ånge kommuns dagbok tidigt samt kopplade andra aktörers dagböcker för bevakning tidigt under övningsdagen. Däremot lades inte någon information ut på den utdelade dagboken förrän relativt sent eftersom WIS användes kontinuerligt men det var beslutat att en av informatörerna skulle lägga ut det externa för att säkerställa hur det formulerades, vilket de inte hade tid till. Detta ledde till att den externa dagboken som syftade till att hålla andra involverade aktörer uppdaterade kom något för sent. De övriga aktörer som inte hade delat ut sin externa dagbok tidigt på dagen blev inte kopplade till resten av dem som bevakades förrän ganska sent under dagen eftersom infoansvarig inte hade tid med detta. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

Sammanfattande omdöme om Ånge kommun

Ånge kommun hade en god förmåga att hantera händelserna under övning Katrina.

I denna mindre kommun märks det att det är relativt lätt att utreda vem som har ansvar för vad och ansvariga personer känner redan till varandra väl. Det fanns också en mycket god geografisk kunskap om området och vad olika händelser skulle innebära.

Under övningen sköttes en hel del av det som skulle göras inne i ledningsrummet. Det innebär att det skulle kunna bli lite högljutt i detta rum. Varje förvaltning bör ha sin egen stab igång där allt praktiskt sker med en representant som deltar i avstämningsmötena i beredningsgruppen. Det är möjligt att det i en verklig situation skulle vara så och att detta bara skedde eftersom man bara övade några få personer inom varje förvaltning.

Både ordinarie och ersättare deltog under övningen i beredningsgruppen för att öka den lokala kompetensen. Detta ser jag inte som något problem eftersom man genast tog upp frågan om uthållighet och gjorde planering för hur det skulle se ut.

Samtliga personer i beredningsgruppen fanns med under mötena med Länsstyrelsen. För att effektivisera skulle några utsedda personer kunna representera hela kommunen vid dessa möten. Det är dock möjligt att hela gruppen satt fanns kvar på grund av att det var övning och situationen inte var alltför hektisk.

Det finns dokumenterat att beredningsgruppen för extraordinära händelser trätt i kraft samt att prioritering av drift och support av kommunens IT-system följde den ordning som gäller vid extraordinära händelser. Jag saknar en dokumenterad diskussion angående huruvida händelsen var/tenderade att utvecklas till en extraordinär händelse för att förutsättningarna för beslutsvägar och politiskt engagemang ska vara kända.

Ledningsrummet har nyligen gjorts om och denna övning var värdefull för att bland annat se hur en ny struktur med upplysningscentral i växeln fungerar istället för att ha en mängd telefoner i ledningsrummet. Det bör även diskuteras om ledningslokalen behöver få tillbaka fler telefoner/datorer eller om den nya strukturen fungerar. Det beror lite på vad som beslutas angående hur/till vem inkommande samtal ska kopplas när upplysningscentralen inte har svar på frågan eller någon i beredningsgruppen söks. I

ledningsrummet finns gott om vita tavlor/block att använda samt ny videokonferensutrustning och Smartboard som man vill öva mer på att använda.

Växel och upplysningscentral kände att man inte fick nog med samtal för att få öva sin nya funktion. Jag funderar över ett samtal som blev hänvisat till kommunens hemsida där informationen som personen efterfrågade inte fanns. Det behövs kanske en bättre struktur kring vilka samtal upplysningscentralen tar hand om och vilka som måste kopplas vidare, och till vem.

Reflektioner som också kommit från infoansvarig efter övningen är funderingar kring hur strukturen kring WIS och dokumentation ska se ut samt om omvärldsbevakningen i WIS skall samköras med den personal i krisinfo som har övrig omvärldsbevakning.

Det var en relativt lugn övning för Ånges del där LU och LÖL återkommande fick fundera över att mer inspel behövdes som LÖL sedan ringde motspelet och efterfrågade. 'Allmänheten' hade gärna fått vara mer aktiv i inspel. Däremot var den person som fick flera samtal från 'allmänheten' riktigt imponerad av de som ringde. Han sa att de hade ett sätt att fråga där han kunde inte svara ja eller nej, och tyckte att de verkligen gjorde bra ifrån sig!

Alla deltagare var nöjda med dagen och kände att även om det var lugnt så fyllde övningen sitt syfte.

5.5.15 Örnsköldsviks kommun

Örnsköldsviks kommun deltog med ett 40-tal personer från både krisledning, informationscentral, POSOM grupp, förvaltningar och bolag. Utvärderingen fokuserar på kommunens krisledning och informationsfunktion men avslutas med synpunkter från det kommunala bolaget MIVA. Syftet med kommunens deltagande i övningen var att

- öva och utveckla krisledningsfunktionens förmåga till stabsarbete och samverka internt vid större olyckor och extraordinära händelser inom den kommunala koncernen,
- öva krisledningsfunktionens samverka med extern aktör,
- öva förmågan till samordning av information internt inom den kommunala koncernen samt
- öva förmågan till samordning av information med extern aktör.

Bedömning av måluppfyllnad

Grundläggande förmåga att skapa beslutsunderlag

Förmågan att skapa beslutsunderlag förbättras på ett bra sätt under dagens lopp. Under övningens första hälft var krisledningsgruppen i första hand reaktiv och initierade i mycket liten grad uppdrag till andra aktörer att förse dem med information, underlag och analyser. Inga väderrapporter eller prognoser efterfrågades under dagen och krisledningsgruppen lyssnade endast någon enstaka gång till nyhetssändningarna via webbradion. Eftersom det länge (ända fram till efter klockan 10)

Bild 14, Krisledningsstaben samlad för stabsorientering under ledning av Arne Persson (till höger) Till vänster syns de lokala utvärderarna Frida och Peter.

var oklart vilket scenario man egentligen arbetade utifrån (dammbrott eller ej) men även tidvis vilken damm och vilket område som diskuterades, så var det också problematiskt att samla all behövligt information för goda beslut. Frågan om vilka strategiska konsekvenser ett dammbrott samt mycket höga vattenflöden innebar diskuterades också alldeles för lite. Man landade aldrig riktigt i frågan om vem som förväntas utföra analyser som ska ligga till grund för besluten. Delegeringen till olika aktörer att bedöma risker och förse krisledningsgruppen med underlag för beslut utvecklades och utökades ständigt under dagens lopp.

Klockan 13:00 understryks även förväntan från krisledningsgruppen att omkringliggande aktörer bör ta egna initiativ vad gäller att söka och sammanställa information för rapport till krisledningsgruppen. Frågan om vem (vilken aktör/funktion i

organisationen) som ska ansvara för analyser och på vilken nivå levde dock kvar under dagen och löstes aldrig till fullo.

Mot bakgrund av den stora förbättring som skedde under eftermiddagen *bedöms målet vara uppfyllt.*

Grundläggande förmåga att fatta beslut

Det fanns en tydlig utvecklingslinje där man under dagens gång förbättrade sin beslutsförmåga och handlingskraft. Initialt var hanteringen av beslut och själva beslutsfattandet mycket otydligt. Det var flera gånger otydligt huruvida beslut hade fattats eller ej och vad det beslutet i så fall innebar. Under dagen ändrades beslutsforumet från att man endast tog beslut under stabsorienteringen till att beslut även togs i andra konstellationer och vid andra tidpunkter. Otydligheten i beslutsfattandet innebar också att man vid några tillfällen fattade samma beslut flera gånger och att man inte på ett tydligt sätt lyckades formulera och kommunicera ut en kontraorder som beslutades under eftermiddagen.

Trots den otydlighet som rådde vad gäller roller, mandat och korrekta beslutsforum så lyckades krisledningsgruppen fatta nödvändiga beslut för att driva arbetet framåt.

Att åstadkomma ett tydligare beslutsfattande är emellertid ett viktigt utvecklingsområde för krisledningsgruppen som man bör jobba vidare med. Likväl som att tydliggöra roller och mandat. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

Grundläggande förmåga att skapa en gemensam lägesbild

Det tog lång tid för krisledningsgruppen att landa i en gemensam uppfattning av vilket geografiskt område riskerna gällde. Först klockan 09:14 börjar man plocka fram en karta för en gemensam överblick. Man var också oense vad gäller vilket scenario man arbetade utifrån. Även senare under dagen väcktes frågor om vilka områden som var i riskzon och vad som faktiskt evakuerats och inte. Detta belyste att alla inte riktigt landat i alla förutsättningarna innan man fattat besluten.

Bild 15, POSOM ledningsgrupp planerar det kommande krisstödsarbetet

Krisledningsgruppen följde inte upp de tagna besluten och ordregivningen till andra aktörer i någon större utsträckning. Detta berodde delvis på bristande återrapportering från de utförande aktörerna och på få personer att tillgå för att utföra uppföljningsarbete. Bristen på uppföljning gjorde att den etablerade gemensamma lägesbilden snabbt blev inaktuell och rann krisledningsgruppen ur händerna. Hanteringen förbättrades dock under dagens lopp och uppföljningar på beslut efterfrågades.

Grundläggande förmåga att skapa en gemensam lägesbild bedöms inte vara fullt ut uppnådd med bakgrund av att man inledningsvis inte lyckades skapa en gemensam

lägesbild och det han man aldrig jobba igen på grund av att nya komplikationer hela tiden uppstod under övningens gång. *Målet bedöms ej vara uppfyllt.*

God förmåga att samordna information till allmänhet och media

Förmågan att samordna information för externa mottagare var genomgående god under dagen. Eftersom beslutsfattandet bitvis var så otydligt så skapade det problem med att sammanställa och föra ut korrekt information. Vid ett tillfälle ledde det till att felaktig information kring evakuering gick ut till allmänheten. Det fattades också några märkliga beslut rörande den externa kommunikationen, så som att klockan 07:52 öppna upplysningscentralen utan att förse dem med ett underlag på vilken information som kan/ska förmedlas ut. Tydliga utvecklingsområden är samordningen med räddningstjänstens informationshantering där det rådde en del tveksamheter under dagen. Men även samordningen gentemot länsstyrelsen och informationsspridningen därifrån. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

God förmåga att genom samverkan samordna insatser vid större olyckor och extraordinära händelser inom den kommunala koncernen samt mot externa aktörer

Samordningen av resurser bedöms ha fungerat bra även om krisledningsgruppen hade kunnat agera handlingskraftigare om man upplevt sig ha ett tydligare mandat. Frågor kring vem som har befogenhet att kalla ut hemvärnet, styrningen av räddningstjänsten och POSOMs mandat synliggjorde att krisledningsgruppen inte hade riktigt klart för sig vilka resurser man hade att förfoga över och vilka man behövde samverka med i alla lägen. På den operativa nivån föreföll de samordnade åtgärderna att fungera bra, exempelvis mellan tekniska och räddningstjänst för att koordinera sand och säckar till allmänheten. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

God förmåga att samordna information internt inom den kommunala koncernen samt mot externa aktörer

Under övningdagen blev det tydligt att krisledningsgruppen och räddningstjänsten på flera områden arbetade i parallella spår och informationsutbytet var bristfälligt. RAKEL användes inte i arbetet vilket kan andas ha försvårat kommunikationen ytterligare.

Det tog också relativt lång tid innan krisledningsgruppen började inhämta information från andra aktörer.

Bild 16, Upplysningscentralen informerar för glatta livet

Först under eftermiddagen kom flödet igång på allvar med informationsutbyte mellan krisledningsgruppen och andra aktörer. Under dagen var krisledningsgruppen varierande noga med att säkerställa att de beslut som togs kommunicerades ut. Arbetet förbättrades kontinuerligt under dagen. *Målet bedöms vara uppfyllt.*

Sammanfattande omdöme om Örnsköldsviks kommun, krisledning och information

Utifrån övningen framkom följande utvecklingsområden att arbeta vidare med:

Lägesbilden

Krisledningsgruppen hade svårigheter inledningsvis att skapa sig en gemensam och korrekt lägesbild. Det var oklart vilket område och vilken damm som var drabbad. Det tog lång tid innan det kom fram en karta att arbeta utifrån och ännu längre innan man började skapa sig en visuell bild av vad de höga flödena innebar (genom kartorna för hundraårsflöden). Analyser och information om det aktuella läget tycktes stanna eller drivas parallellt hos räddningstjänsten vilket inte är godtagbart. All viktig strategisk information måste nå krisledningsgruppen, inte enbart genom stabsorienteringarna.

Roller och beslutsmandat

Under hela övningen, men framför allt inledningsvis, var rollfördelningen mellan olika aktörer, personer och olika deltagande organisationer oklar. Bättre samarbete och tydligare gränsdragningar måste utarbetas mellan räddningstjänst och krisledningsgruppen. Det var oklart för krisledningsgruppen vem som kan och bör fatta olika beslut, vem som har kommandot över vad och vilka resurser krisledningsgruppen hade att tillgå. Detta bidrog till att krisledningsgruppen i väldigt liten grad delegerade ut problemlösningsuppgifter till andra och hamnade därför på en för detaljerad nivå i sitt analysarbete.

Beslutsfattande

Det blev många gånger under dagen uppenbart att beslutsfattandet brast i sin tydlighet. Det fanns inte en tillräcklig tydlighet i att ett beslut hade fattats och vad det innebär. Alla uppfattade inte alltid att ett beslut fattats och i några fall uppfattade medlemmarna i krisledningsgruppen beslutet på olika sätt vilket ledde till både förvirring och till att felaktig information spreds. I något fall fattades beslut i samma fråga flera gånger och vid ett tillfälle fattades ett beslut om kontraorder. Eftersom beslutet då inte fattades på ett sådant sätt att det var tydligt att det innebär en kontraorder följdes det inte av någon informationsspridande insats till alla berörda parter. Under dagen rådde även en tvekan kring när besluten kunde fattas. Inledningsvis togs alla beslut under stabsorienteringen men senare under dagen började man att fatta beslut även mellan möten och i olika konstellationer. Där hade krisledningsgruppen inte klart för sig hur det skulle gå till från början, utan testade några olika varianter under dagens lopp. Som observatörer såg vi att det var tydligt att krisledningsgruppen hade svårt att distansera sig från den press att agera som fanns, vilket gjorde det svårt att höja blicken och skapa sig en bra grund för beslut. Vi tror därför att det skulle vara värdefullt att krisledningsgruppen skulle ha sin egen ordinarie observatör eller analytiker. Någon som kan betrakta skeendet utifrån och hjälpa till att synliggöra luckor i helhetsbilden eller när arbetet/processen snävar in allt för mycket. En sådan grupp finns i organisationsplanen för krisarbete, varför var den inte inkallad?

Kommunikation och information

Det förekom vissa problem i kommunikationen mellan de olika aktörerna vilket fick konsekvenser både för samverkan dem emellan och för informationsavdelningens möjlighet att föra ut rätt information till allmänheten. Framförallt kunde

informationsutbytet och kommunikationen KAC – Räddningstjänst – krisledningsgruppen fungerat mycket bättre. Överlag hade det varit att föredra att Krisledningsgruppen i högre grad hade begärt in snabba analyser och kortfattad information från andra aktörer som beslutsunderlag i stället för att själva försöka leta svar och generell information. På så sätt hade de förmodligen snabbare kommit till en slagkraftighet i sitt arbete och i sitt beslutsfattande. Detta förutsätter givetvis att de aktuella aktörerna är beredda att möta upp på snabba order om sådana beslutsunderlag, vilket i flertalet fall inte fungerade i denna övning. Webbradion var en resurs som inte utnyttjades fullt ut och RAKEL användes inte i övningen vilket ytterligare kan ha försvårat kommunikationen med Räddningstjänsten.

Nyttja lokalen och visualisera arbetet

Den lokal som används av krisledningsgruppen hade kunnat utnyttjas på ett bättre sätt för att visualisera den pågående processen för alla som rör sig in och ut. Väggar och tavlor skulle ha används för att synliggöra information. Till exempel skulle det ha varit fördelaktigt om kartor över området snabbt kommit upp och stannat uppe, att beslut som fattas skrivs upp med en tidsangivelse så att alla kan se vad som hänt och när, väder prognoser och riskanalyser hade samlats på ett överskådligt sätt på en vägg.

Sammanfattning

Det var redan under övningens första 15 minuter mycket klart att de övande upplevde att förutsättningarna/riktlinjerna för krisledningsgruppen var ganska oklara. Under den här övningen blev det också uppenbart att om hamnar snett från början i en krissituation så blir det mycket svårt att hämta igen det i ett senare skede. Idet här fallet tog man sig inte tid att direkt vi start göra en grundlig lägesanalys som var känd och accepterad av alla i krisledningsgruppen och samverkande aktörer. Trots detta hittade man sätt att lösa de uppgifter man ställdes inför på ett sätt som utvecklade och förbättrade gruppens samarbete och beslutsförmåga radikalt allt eftersom övningen fortlöpte. De övandes öppna och prestigelösa sätt gjorde att de själva lyfte att de upplevde det hela otydligt och osäkert under flera moment i övningen. Detta öppnade upp för verkligt lärande av situationen och insikt i vad som fungerade och inte. Med utgångspunkt från övningens lärdomar ser vi som observatörer gott potential i att det som dokumenterats och de övandes egna erfarenheter på ett bra sätt kan bidra till förfining av krisledningsgruppens fortsatta arbete och utveckling.

Sammanfattande omdöme om MIVA

Som ansvariga för vatten och avlopp kom vi in sent i spelet. Svårt att få en lägesbild över den totala övningen. Tycker att vi skulle ha varit med från början eftersom vi hade översvämning med risk för förorenat dricksvatten och utsläpp av orenat avloppsvatten. Vi hade ingen lägesbild över vad som hade inträffat utan vi blev inslängda att redovisa vad vi hade gjort. Blev konstig information från oss eftersom ingen ville ge oss någon lägesbild. Eller så var det meningen att vi själva skulle ringa och fråga vad som händer med jämna mellanrum?

Vi jobbar med dricksvatten och då måste man förstå att vi inte kan svara på hur provtagningen har gått utan att det tar minsta 18 timmar. Vi agerar därför utifrån våra erfarenheter.

5.5.16 Övriga aktörer

I övningen fanns det ett antal aktörer som på olika sätt deltog, utan att ha egna delmål eller vara utvärderad. Dessa förtjänar att nämnas kort.

5.5.16.1 Försvarsmakten

Försvarsmakten deltog i planeringsprocessen. I genomförandet fanns representanter både från lokal nivå (Västernorrlandsgruppen) och från regional/central nivå (HKV SäkSam Boden) i motspelet. Dessutom fanns 3 bataljonschefer på lokal nivå bered att samverka med någon kommun. I ett tidigt skede av övningen begärde Länsstyrelsen ett samverkansbefäl varvid den regionala företrädaren omgrupperade från motspelet till Länsstyrelsens ledningsplats.

5.5.16.2 Trafikverket

Trafikverket bildades den 1 april 2010 och består av huvuddelen av de gamla myndigheterna Banverket och Vägverket.

Myndigheten ansvarar både för det statliga vägnätet och för järnvägsnätet. På grund av myndighetsbildningen hade Trafikverket inte möjlighet att delta i övningen som övad. Dock bistod myndigheten med viss hjälp i planeringsarbetet och under genomförande fanns man representerad med 4 man i motspelet, både från vägsidan och från järnvägssidan.

Bild 17, Thomas Lundin-Larsson och Peter Rehnman från Trafikverket uppdaterar vägläget i motspelet.

5.5.16.3 Landstinget i Västernorrland

Landstinget i Västernorrland ansvarar för att bedriva hälso- och sjukvård i länet. Under övningsdagen genomfördes landstingsstyrelsen det första mötet efter valet varför landstinget tidigt aviserade att man inte hade möjlighet att delta som övad i övningen. Dock har landstinget varit delaktigt i hela planeringsprocessen och under genomförande fanns 6 personer i motspelet som svarade upp på landstingsfrågor.

5.5.16.4 Statkraft

Statkraft äger ett flertal vattenkraftverk i länets vattendrag och deltog aktivt i planeringsprocessen. Under genomförande valde företaget att finnas representerat i motspelet med 3 personer.

5.5.16.5 Sverige Radio Västernorrland

Sveriges Radio Västernorrland anmälde tidigt att de avsåg att delta i övningen och sända en radioproduktion på webben speciellt för övningen. Under övningsdagen fanns en reporter placerad i motspelet och kunde därigenom göra intervjuer med myndighetspersoner, drabbade och anhöriga, direkt på plats. Ena stunden kom rapporten från Ramsele och 20 minuter senare kunde en räddningsledare i Ånge intervjuas (av samma reporter) I studion i Sundsvall fanns en programledare och en tekniker. Efter övningen har den utvärderats internt och nedan följer ett referat från densamma.

Förberedelserna till övningen var mycket bra med besök av Torbjörn Westman Länsstyrelsen som informerade om övningen. Bra sambandskatalog med alla adresser och telefonnummer tillgängliga. All teknikförberedelse fungerade också bra med SR:s övningsmailkorg, inloggningar till hemsidan där sändningarna låg samt alla koppel från sändande studio till "sändare" i det här fallet hemsidan.

Sändningen började klockan åtta och redan första timmen hade flera observatörer ringt om diverse vittnesmål. Vi försökte verifiera larmen hos berörd kommun, myndighet men vid flera tillfällen tog det lite tid att få prata med ansvariga.

Det vi saknade vid stora händelser, i stort sett under hela övningen, var att kommuner och myndigheter ringde eller kontaktade oss. Vid flera tillfällen fick vi information om allvarliga händelser, med fara för människoliv, via kommunernas hemsidor. Till exempel om risk för dammras i Matfors, Sundsvall där människor evakuerades. Eftersom p4 är beredskapskanal borde kommuner, myndigheter direkt kontakta oss vid fara för allmänheten. Nu skedde inte det vid flera tillfällen under dagen utan det var vi som fick skanna av alla hemsidor för att få info. Därför tog det också lite extra tid innan det kom ut i sändning.

Vi hade - som de flesta andra klara begränsningar - vi var bara tre personer som skulle hantera all tillgänglig information - och dessutom försöka få fram ytterligare information - värdera informationen - och göra den sändningsbar.

Vi har valt att formulera vår utvärdering i några handfasta råd till de myndigheter som deltog:

1. I en katastrofsituation spelar media, och i synnerhet, public service radio en oerhört viktig roll eftersom det är vi som har de största och snabbaste möjligheterna att på snabbast möjligast tid nå flest antal människor. Flera myndigheter i övningen betraktade media antingen som

a) en megafon som skulle återge myndigheternas meddelanden

b) ett besvär i arbetet och som "skulle sättas på plats".

Istället borde myndigheterna ha förstått att ett samarbete vore mycket effektivare. Det är många många fler som lyssnar på radio än som går in och läser på myndigheternas hemsidor. Dessutom når vi dem som av olika skäl inte har möjlighet att få information via hemsidor.

Slutsats: SAMARBETA!

2. Det tog alldeles för lång tid för myndigheterna att få ut information - väldigt få pressmeddelanden skrevs, i vissa fall hänvisades media t o m till att läsa

myndigheternas hemsidor. I en katastrofsituation där många myndigheter är inblandade är det smidigaste sättet att uppdatera via korta mail direkt till redaktionen.

Exempel:

Ämnesrad: UPPDATERING X kommun Lillskolan i Storby

En älvkant har rasat vid Lillskolan i Storby. Oklart om några är skadade. Räddningstjänsten på väg:

Kontakt: Karin Karlsson, rektor, kontaktuppgifter: Arbetstelefon, mobil, mailadress

Reservkontakt: Sven Svensson, studierektor; telefon etc.

Det som hände var istället att kommunen valde att avvakta fram till dess att räddningstjänsten var på plats, rektorn hade varit där och tittat etc. Därefter skickades meddelande ut eller las ut på hemsidan. Då var det redan för sent eftersom vi troligen redan fått information från annat håll, till exempel räddningstjänsten eller någon boende och sedan fått ägna tid och kraft till att till exempel ta reda på rektorns namn och mobilnummer.

Slutsats: Redaktionerna behöver snabba och korta uppdateringar med adekvat kontaktinformation direkt till redaktionens mail, allt att någon ringer in direkt till nyhetsredaktionen. Detta ska ske omgående.

3. Det krävs speciella kanaler för media att nå myndigheterna., dvs det går INTE (som en del myndigheter gjorde) att hänvisa till något informationsnummer dit också allmänheten skulle vända sig. Ej heller fungerar det att hänvisa till en hemsida.

Bäst är om det snabbt etableras en fysisk person på myndigheten som ska ha kontakt med media men också snabbt kunna slussa media vidare. Som i exemplet ovan så är vi inte intresserade av att intervjua en informatör - däremot kan hon eller han snabbt slussa oss vidare till rätt person och rätt mobilnummer.

4. Det är oerhört viktigt att myndigheter inte bara berättar när något händer, tex att strömmen är borta i ett samhälle - det är lika viktigt att vi får veta att nu har strömmen kommit tillbaka.

Många myndigheter tenderar att berätta om avvikelser från det normala - men glömmer att berätta när saker återgått till det normala igen.

Slutsats: Den tjänsteman som informerar om en avvikelse måste också få i uppdrag att omgående rapportera när det blivit normalläge igen.

5. Det är vi på redaktionerna som är proffs på att snabbt samla in och hantera stora mängder information. Om olika myndigheter försöker att samla in information från flera håll innan ett mail eller pressmeddelande skickas till redaktionerna - då fördröjs ofta vårt arbete. Skicka den information som ni har så snabbt som möjligt. Komplettera - men gör det i så fall i efterhand.

Slutsats: Information är färskvara.

Vid skarpa lägen, och vid direkt fara för allmänheten, har vi erfarenheter av att det brukar fungera rätt bra ändå. Främst då i samarbete med vakthavande befäl på polisen i Västernorrland, räddningstjänsterna och SOS Alarm.

5.5.16.6 Vattenregleringsföretagen

Vattenregleringsföretagen svarar för reglering av vattnet för kraftproduktion i, för länets del, Ångermanälven, Indalsälven och Ljungan I var och en av dessa älvar finns ett vattenregleringsföretag och verksamheten organiseras gemensamt under benämningen Vattenregleringsföretagen. Delägare i företagen är kraftproducenterna i respektive älv. I företagets arbetsuppgifter ingår bl.a. att samordna och sköta vattenhushållningen i älvarna, skadereglera, underhålla egna och på uppdrag delägarens anläggningar samt i övrigt samordna frågor som berör vattenkraftverksamheten.

Företagen deltog i planeringsprocessen och under övningen övade 5 personer på ordinarie ledningsplats i Östersund.

Under övningen framkom att det råder oklarheter och brist på kompetens kring myndigheters ingripande i vattenreglering i samband med höga flöden. Det kan uppstå situationer vid höga flöden då anläggningsägaren och ägaren av rätten till att reglera vattnet måste ha en tät kommunikation. Det tog lång tid för Vattenregleringsföretagen att sammankalla "Samordningsgruppen för information vid höga flöden mm".

5.6 Tematisk utvärdering

Den tematiska utvärderingen var inte bestämd på förhand utan områdena har valts ut utifrån intressanta företeelser under övningen. Tillgången till dokumentation har varit stor men innehållet i den dokumentationen har också varit avgörande.

5.6.1 Funktionsvisa eller personliga reflektioner

Ett stort antal personliga eller funktionsvisa reflektioner har skickats till utvärderingen. Detaljeringsgraden varierar men handlar i stort om den egna verksamheten eller den egna delaktigheten i övningen. Detta är mycket positivt men på grund av platsbrist kan inte synpunkterna tas med i en gemensam utvärderingsrapport vars huvudsyfte är att belysa samverkansaktiviteter mellan olika aktörer. En stark rekommendation är dock att dessa reflektioner nyttjas inom varje organisation i syfte att förbättra den egna krishanteringsförmågan.

5.6.2 Tidsförlopp under övningen

I denna tabell redovisas viktiga beslut och åtgärder eller olika former av samverkansaktiviteter. Trots en omfattande dokumentation från aktörerna har endast ett fåtal punkter kunnat identifieras.

Tidpunkt	Källa	Vad
08:00	WIS	Telefonmöte med Länsstyrelsen
10:30	Dagbok Timrå	Presskonferens vid Länsstyrelsen i Härnösand
10:37	WIS	Samverkansbefäl från Försvarmakten anländer till Länsstyrelsen
11:00	WIS	Samverkanstelefonmöte med Länsstyrelsen
11:04	SOS	MRF går ut med VMA om risk för dammbrott i Matfors
14:44	WIS	Begäran från Örnsköldsviks kommun till länsstyrelsen om att få disponera 100 man från Försvarmakten
15:00	WIS	Länsstyrelsen skickar en lägesrapport till MSB
16:00	WIS	Presskonferens på MRF
16:00	Mail	Presskonferens i Örnsköldsvik
16:30	WIS	Presskonferens på Länsstyrelsen (flyttad från 1600)

Tabell 8, Sammanställning av viktiga händelser och samverkansaktiviteter under övningen

5.6.3 Samverkan

Samverkan inom den egna organisationen var stor under övningen framförallt mellan kommunala förvaltningar och olika kommunala bolag. Antalet externa samverkanskontakter är betydligt färre och sker i huvudsak med Trafikverket och Försvarmakten. Länsstyrelsen har regelbundna kontakter med alla aktörer och SOS Alarm har också naturliga kontakter framförallt vid olika former av larmförmedling. Några kontakter mellan kommuner har inte kunnat utläsas förutom Sundsvall och Timrå samt Ånge kommuns kontakter med sitt räddningstjänstförbund MRF. Aktörer med ett ansvar för

vattenförsörjning hade en tidig dialog med VAKA om bland annat resurstöd vid nödvattenförsörjning.

5.6.4 Allmänheten

Allmänheten hade ett stort antal kontakter med aktörerna under övningen både via e-post och via telefon. Av dokumentationen går att utläsa att vid flertalet telefonkontakter hänvisas uppringaren till någon annan aktör alternativt att det utlovas att aktören ska återkommer senare vilket inte sker.

Ett sätt att kunna ge allmänheten relevant information vid kriser kan vara call-centerlösningar, både för att avlasta den egna organisationen men framförallt för att ge ett och samma budskap till allmänheten som också slipper att ringa runt. Dock kan ett call-center aldrig ge bättre information än den som aktörerna bidrar med.

5.6.5 Motspelet

Förberedelserna för motspelet började redan den 24 november då spelledaren dukade hela lokalen. Efter lunch samlades personalen och fick först en gemensam genomgång med en presentation av övningen, scenario, spelmetodik och praktiskt arbete. Därefter fortsatte förberedelserna i spellokalen där personalen fick installera sig, prova teknik och förbereda sig. Ett omfattande arbete fick läggas på att uppdatera sig vad de övade aktörerna hade vidtagit för åtgärder innan övningsstarten. På den inledande genomgången deltog 96 procent av personalen. Lika många har angett att de tagit del av Övningsbestämmelser version 3 innan övningen och 90 procent har dessutom läst Övningsledningsbestämmelser innan ankomsten till Sandö.

56 procent av personalen anser att samarbetet inom motspelet fungerat *mycket bra* medan resterande 44 procent anser att den fungerat *ganska bra*. Försöket med de gemensamma samverkanstavlorna slog inte lika väl ut. Enbart 37 procent anser att dessa fungerat *ganska bra*. 32 procent har valt att inte svara på frågan, troligtvis för att de inte nyttjat funktionen. Vid kommande övningar kan idén fortsätta att utvecklas men personalen som ska använda funktionen måste instrueras tydligare om hur den ska användas.

En eloge måste skickas till MSB Sandö eftersom 94 procent anser att logistiken kring motspelet, i form av mat, fika och eventuell övernattning, varit *mycket bra*. Teknikstödet, som också levererades av MSB Sandö, har också varit tillfyllen. 34 procent anser att den varit *mycket bra* och 66 procent anser att den varit *ganska bra*.

Den del som får sämst betyg är motspelslokalen. 46 procent anser att lokalen var *acceptabel* eller *mindre bra*. Ett stort antal människor som arbetar medför att det aldrig blir tyst och lugnt. Den enskilde har naturligtvis ett ansvar för att föra dämpade konversationer men utrymme för att kunna gå avskilt för möten eller telefonsamtal saknades. Motspelspersonalens helhetsintryck av övningens motspelsarbete är dock positiv då 62 procent anser att det var *mycket bra* och 34 procent att det var *ganska bra*.

5.6.6 Krishemsidor

Sju av övningens aktörer valde att kommunicera med allmänheten via webben. Övningstekniskt fanns två alternativ för detta. Det ena var att man använde sig av en lösenordsskyddad hemsida och det andra var att använda ordinarie eller en tillfällig

hemsida utan lösenordsskydd. Vi kommande övningar kan MSB:s övningswebb användas för alla aktörer och då i en skyddad miljö. Överlag uppdaterades hemsidorna flitigt och regelbundet.

Kommunikation via hemsidor förutsätter dock att aktören har redundanta system för att kunna publicera information samt att mottagaren också har tillgång till både Internet och strömförsörjning.

5.6.7 Pressmeddelande

Flera aktörer har använt Sverige Radio Västernorrland som en primär informationskanal för att skaffa sig en övergripande bild av läget. Det är därför viktigt att aktörerna matar media med information regelbundet. En bra mediareportering kan också innebära ett minskat tryck på den egna informations- och upplysningscentralen.

Ett sätt att ge media information är att skicka ut pressmeddelande. Under övningen fanns dels ett faxnummer som gick till media i motspelet och dels en särskild e-postadress dit aktörerna skulle skicka den information som normalt sätt skulle skickas till media. Till e-postadressen kom 14 pressmeddelande under övningsdagen men i aktörerna dokumentation kan utläsas att minst 35 pressmeddelande har upprättats. Om denna diskrepans beror på att aktörerna inte uppfattat att de skulle skickas in till den särskilda e-postadressen är okänt.

5.6.8 Sociala media

Social media för större och större betydelse för en effektiv kommunikation. Antingen bevakar en aktör vad som händer inom den sociala median och använder den som ett sätt att kommunicera med allmänheten eller så ignorerar man företeelsen och låter den leva sitt eget liv. Konsekvenserna av det sistnämnda kan bli ödesdigra och det kan bli svårt att återskapa ett förlorat förtroende.

I ett sent skede av övningsplaneringen framkom möjligheten att "allmänheten", det vill säga studenterna vid Mittuniversitetet kunde använda sig av två av de ordinarie vanligare sociala medierna nämligen Facebook och Twitter. Aktörerna var positiva men då allt som skrivs kan läsas av alla, även dem som inte deltar i övningen ringde varningsklockor för att företagsnamn kunde figurera och ge negativ publicitet. Övningsledaren bestämde samma dag som övningen påbörjades att social media inte skulle användas.

Vid framtida övningar kan MSB:s övningswebb användas för detta ändamål. Övningswebben är en lösenordsskyddad webbmiljö där funktioner finns för social media och användes för första gången under SAMÖ-KKÖ 2011 med stor framgång.

5.6.9 Aktörernas förberedelser

Övningens uppbyggnad med hjälp av meteorologisk och hydrologisk information som skickades ut i förväg triggade i gång aktörerna. I övningsbestämmelser version 3 uppmanades aktörerna att skicka in vilka åtgärder de utförde med anledning av vädervarningarna på en särskild e-postadress. Resultatet blev över förväntan och några av de åtgärder som utfördes redovisas nedan. Det finns till och med aktörer som uttryckt sin besvikelse över att de inte fick någon respons på sina åtgärder eller att det fanns ett

bemannat motspel att samverka med. En aktör ringde till och med MSB:s ordinarie TiB för att beskriva sina vidtagna åtgärder.

5.6.9.1 Åtgärder efter 16 november

Aktörerna åtgärder efter den första vädervarningen återrapporteras i sammanlagt 25 meddelande från i huvudsak 5 aktörer. Överlag uppmanas till genomgång av riskanalyser, beredskapsplaner och larmlistor. Någon generell beredskapshöjning märks inte men ansvariga uppmanas till att informera den egna personalen samt säkerställa tillgängligheten vid en negativ händelseutveckling.

Några hemsidor börjar uppdateras, informatörer utbyter information samt räddningschefen i Medelpad kallar till ett videomöte den 19 november och ett uppföljningsmöte den 23 november.

En tjänsteman vid Sundsvalls kommun avser att promenera efter Selångersån i jakten på oljeskimmer och kommer samtidigt att titta efter eventuella ras.

5.6.9.2 Åtgärder efter 22 november

Efter vädervarningen den 22 november ökade aktiviteterna och sammanlagt 82 meddelande från 8 aktörer rapporterades in. Fler samverkansmöten hålls och kommuncheferna i Sundsvall respektive Timrå kallar sina tjänstemannaledningar till räddningstjänstens lokaler den 25 november klockan 08:00. Även beredningsgruppen i Ånge kommun ska samlas den 25 november.

MRF analyserar händelseutvecklingen och identifierar 11 problemområden. Kommunala förvaltningar och bolag ombedes lämna in en lägesrapport under innevarande dag.

1. **Sidsjödammen**, Översvämning av Sidsjön och risk för dammbrott.
2. **Sättnaan, Selångersån, Himlabadet och Ljustorpsån**, Erfarenhet från 2001 att översvämningar kommer att uppstå i dessa områden.
3. **Kraftverksdammar i Ljungan och Indalsälven**, Att vattenmagasinen når sin övre gräns och att problemet accentueras genom belamring av bråte och dylikt?
4. **Reningsverk/pumpstationer**, Översvämningar torde innebära problem med avloppssystem och dricksvattenförsörjning.
5. **Framkomlighet**, Begränsad framkomlighet för alla typer av transporter.
6. **Sjukvård/vårdcentraler**, Begränsad tillgänglighet för vårdtagare.
7. **Hemtjänst**, Begränsat tillträde till vårdtagare.
8. **Ambulanstransport**, Oframkomliga vägar.
9. **Räddningstjänstens förmåga**, Svårighet att förstärka i zoner med 1+2 bemanning⁸. Generella problem med beredskap söder om Ljungan.
10. **Eventuell evakuering och efterföljande bevakning**, Troligtvis stora problem med översvämmade områden och fastigheter.

⁸ Med detta avses 1 befäl och 2 brandmän

11. Stöd till enskilda drabbade, Samhället kommer att få svårigheter att stötta enskilda med läns-pumpning och dylikt.

Flera aktörer planerar eller genomför invallning av känsliga objekt så som vattenverk och pumpstationer. Erfarenheter från översvämningarna under 2000 och 2001 används som referenser och planering sker mot att det kan komma en klass 3 varning inom kort.

Miljökontoren tänker framåt och befarar en infiltration i ytvattentäcker varvid en samordnad information till allmänheten förordas. I Örnsköldsviks kommun tas en direktkontakt med boende inom kända riskområden. Kontakter tas även med VAKA om expertstöd och beredskapsmateriel.

Vattenregleringsföretagen sammankallade aktörerna inom *Samordningsgruppen för information vid höga flöden m.m.* till telefonmöte den 24 november klockan 10:00. Information lades även in i meddelandeboksen med telefonnummer till telefonmötet samt inloggningsuppgifter till hemsidan.

MRF går ut med ett pressmeddelande som delas informerar om den gällande vädervarningen klass 2 och dels ger råd och tips till allmänheten om hur den enskilde kan förbereda sig.

5.6.9.3 Åtgärder efter 24 november

Ytterligare vädervarningar och väderprognoser kom den 24 november vilket resulterade i 76 meddelande från 9 aktörer. Även om ett meddelande kan ha kommit i flera gånger då en avsändare har skickat in det samtidigt som en mottagare har vidarebefordrat det samma visar innehållet på en stor aktivitet hos aktörerna.

Förberedelserna blir mer och mer konkreta i form av att tanka bilar, ladda mobiltelefoner samt utökad jour och beredskap. Även bemanningsplaner för övningsdagen skickas in. Uthållighetstänket finns hela tiden med då man befarar en utdragen händelse.

Aktörer inventerar återigen sina egna resurser men tar även kontakt med andra till exempel Civilförsvarsförbundets frivilliga resursgrupper (FRG).

Postadress: 871 86 Härnösand
Besöksadress: Nybrogatan 15 och Pumpbacksgatan 19
Telefon: 0611-34 90 00
vasternorrland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/vasternorrland